

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 23 του Αλωνάρι 1906 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 206

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΡΩΜΑΙΟ-ΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙ βραβεμένο στο διαγωνισμό του «Νουμά» (συνέχεια).

Α. Ε. Διάλογος.

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Πινδάρου ΙΔ' Ολυμπιονίκης

Α. Π. Εικόνα Κράτους.

ΝΙΚΟΣ ΒΕΗΣ. John Schitt.

STINDBERG Coram populo!

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ. Οι ώρες της αγιότης.

Μ. Κ. Ηπειρώτικα παναμύδια (το ένοχο).

ΤΙΜ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ. Η Γλώσσα.

Γ. ΑΦΚΕΡΙΟΣ. Μιά νύχ

Α. Μ. Έργα και Ημέρα - Κατακλόμεν.

Α. ΣΙΓΑΝΟΣ. Θεατρικά - Νέα Έργα (Το θέατρο του Οικονόμου - Αθανάσιος Διάκος - Τα Ρόδα της Ίεριχού - Ο Φύλακας).

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Α. Παλαμάς - Γ. Σ. Ζουφρός - Μητσης Κυλαμάρ - Γ. Περγιάλιτης - Σπ. Περούλης.

Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και πράγματα (Κατακλόμεν το Ρωμαίικο - Αήταρχος μετανάστης - Οι άδικημένοι - Ηθολογίες νεοουσιασμένες - Τα μέτρα! ... - Βουλευτάδες και Δεσποτιάδες - Η σωστή Γνώμη).

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ. του κ. Krüger.

ΒΑΡΒΑΡΟΠАЗΑΡΟ - Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ - ΦΟΝΗΠАЗΑΡΟ - ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΑΛΕΞ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ (Πόλη)

ΕΙΚΟΝΑ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αντιγράφω απ' την «Ακρόπολη» της 3 Ιουλίου: «Θέλετε μια μικρή αλλά πρώτης τάξεως εικόνα του Έλληνικού λαού; Διαβάστε τα κατωτέρω. Σ' ένα μικρομαγαζάκι των Πατησίων έλληντο 5-6 χωρικοί και τεχνίται κ' ένας φοιτητής εκ μιας νήσου του Αιγαίου και συνεζήτουν ό,τι συζητούν οι Ρωμηοί άμα συναντηθούν, δηλαδή περί των βουλευτών του τόπου των.

— Ό Γ. μου λές έμένα. Τι λές άδερφέ, είναι ό καλύτερος βουλευτής που είδε ή έπαρξία μας Βουλευτής που άγαπάει τον τόπο και έργαζεται γι' αυτόν. Βουλευτής που δίκαια έχει τη θέση που έχει στη Βουλή.

— Καί τι έκαμε, καύμινε, που μάς τον παινεύεις τόσο!

— Τι έκαμε λέει! Νε γιά να μή σου πώ πολλά. Τρία άδερφικα εΐμαστε ήμεΐς και τα τρία τα διώρισε. Τόν ένα έργόμισθο μάλιστα...

— Το Μανωλάτσι δέν τον γλύτωσε από το λαθρεΐ; διακόπτει τρίτος.

— Του Παπα Γιάννη τό παιδί δέν τό έξήρесе από τό στρατό; προσθέτει τέταρτος.

— Τι λές, άδερφέ! Βουλευτής με τα όλα του, μάλαμα!

Και ή άπαρίθμησης των έθνοσωτηρίων χαρισμάτων του βουλευτού έξηκολούθησε επί μακρόν.

Δυστυχημένη Έλληνική λαί πώς σε κατήντησαν. Η άτιμία, ή κλεψιά, ή θεσιθηρία. ή καταστρατήγησις κάθε νόμου και ή ρεμούλα των κοινών σωρωμάτων (!) να είναι τό μόνον ιδεώδες σου, ή μόνη έλπίς σου, τό μόνον καύχημά σου. ή καταγωγή σου, ή σκέπη σου...

Σάν κι αυτή την κουβέντα, που αναφέρει ή «Ακρόπολη», δέν πιστεύω να βρίσκονται πολλοί Ρωμηοί, που να μην άκουσαν κάμποσες, κι όλοι ξέρουμε πώς τέτοιο βουλευτή έχει για πρότυπο ό λαός αυτός που πουλάει την ψήφο του. Κι όταν παλε ό βουλευτής μπορεί και κάνει τα θελήματα των ψηφιστάδων του, έχει άπειρίστη άδεια κι αυτός και πάρα πάνω απ' αυτόν οι διάφορες έξουσίες να κάνουν με τη σειρά τους ό,τι θινε και να τρώνε όσα θινε, γιατί κλέφτω-κλέφτεις είναι τής συμφωνίας οι όροι. Η κλεψιά στις δημόσιες θέσεις κατήντησε στο Ρωμαίικο να θεωρείτε πολύ φυσικό πράμα και δε μάς πολυπειράζει στο στομάχι, γιατί ό κάθε βρωμορωμικός συλλογιέται πώς κι αυτός τα ίδια θάκανε στον τόπο του κλέφτη. Σ' ένα γαλατάδικο λαϊκό άκουσα κ' έγώ τις προάλλες μια σχετική όμιλία. Δέ θυμάμαι καλά, μα θαρρώ ό λόγος εΐτανε για τον ύπουργό των Οικονομικών.

— Λές να σουφρώνη κι αυτός;

— Μα βέβαια, κάτι θα συμπαή. Κ' έγώ θα κλεβα, να μουνα στη θέση του. Έσένα να σε χώνανε μέσα στα λεφτά, ήθελες να βγής μ' άδεια χέρια; Θα κάνη και τό χρέος του, θα κλέψη κιόλας.

Άλληλέγγυα, βλέπετε, τα πράματα κι άναγνωρισμένη ή κατάσταση. Γι' αυτό κανένας δέν ενδιαφέρεται για τα δημόσια πράματα, τί γίνονται και πώς διοικούνται κι αν κλέβονται. Οι κυβερνήτες έχουν τόνομα πώς είν' ύπεύθυνοι, μα δέν ξέρω να δίνουν ευθύνες σε κανένα για τό πώς μοιράζουν τις διάφορες πηχτες του προϋπολογισμού στους φίλους των, ούτε για ποίο λόγο τίποτα όρθό δε μένει σ' αυτό τό κράτος, ούτε για τις διάφορες Σύμβασες μ' έτικιρίες που κάνουν, ούτε για τα στραβά κι άκριβά μαζί δημόσια έργα που γίνονται. Ένα πράμα μοναχά ξέρω, πώς αυτοί με τους φίλους των κάνουν ό,τι θέλουν, κι ή βασιλική ύπογράφει. Τις ευθύνες για τη διοίκησή τους τις δίνουν, φαίνεται, άναμεταξύ τους κι άμα πρόκειται για καμιά παραγγελιά ή σύμβαση μ' εταιρία ή κένα άλλο έργο δημόσιο, τις ευθύνες τις δίνουν οι μεσίτες κ' οι εργολάβοι στους ύπουργούς ή στους φίλους των κ' οι ύπουργοί στους μεσίτες και στους εργολάβους. Τό πώς δίνονται οι ευθύνες αυτές εξηγείται, θαρρώ, λιγάκι άπ' την άκόλουθη ιστορία.

Σε κάποιο τούρκικο μέρος εΐτανε να γίνη ένα γιοφύρι άξίας 9 — 10 χιλιάδων λίρών κ' ή κατασκευή εΐτανε να δοθή σ' εργολάβο. Τέτοιοι παρουσιαστήκαν κάμποσοι και κόντεψαν ύστερ' άπό πολλές συζήτητες να τελειώση ή συμφωνία με κάποιον άπ' αυτούς. Ένας άλλος τότες έξυπνος πάει και τάζει στους άρμόδιους να κάμη με τό ίδιο ποσό, 8 χιλιάδες θαρρώ, τό έργο δίνοντας και στον καθένα τους άπό ένα στραγγυλό ποσό λίρες. Φυσικά εκείνοι άναγνώρισαν πώς ό καλύτερος εργολάβος εΐταν αυτός κ' ή συμφωνία έγινε άμέσως. Σάν τελείωσε τό γιοφύρι και πλερώθηκε ό εργολάβος, μόλις άρχισε να δουλεύη και γκρέμισε. Φώναξαν τότες οι άφεντάδες άρμόδιοι τον εργολάβο να τω ζητήσουν ευθύνες κ' άποζημίωση. Κι ό εργολάβος τις έδωσε τις ευθύνες. Άφού μάζεψε σε συμβούλιο όλους όσους δωροδόκησε, τους έβγαλε τό λογαριασμό: Τό γιοφύρι τό πήρα άπάνου μου για 8 χιλιάδες λίρες. Σ' έσένα, κ. δήμαρχε, έδωκα τόσα σ' έσένα, κ. Χασάνη, τόσα σ' έσένα, κ. Μεμέτη κλπ., τόσα τό όλο 5 χιλιάδες ύπόλοιπο 3 χιλιάδες. Τό γιοφύρι λοιπόν που σας έφτιασα εΐταν 3 χιλιάδω. Λογαριασμός σωστός και βουβόι οι άρμόδιοι, μα κι ό τόπος δίχως γιοφύρι.

Άπαράλλαχτα σάν τό τούρκικο αυτό γιοφύρι και τα πιότερο ρωμαίικα έργα. Δέ με ενδιαφέρουν τα τοπικά έμένα για να πώ λ. χ. πώς κι αυτό τό καμάρι τής Αθήνας, ό ήλεκτρικός Σταμάτης, είναι

κατασκευασμένος κατὰ τὸ χειρότερο κ' ἐπικινδυνώτερο σύστημα — οὔτε καὶ ξέρε μὲ ποιους ὄρους κατασκευάστηκε — ἢ γιὰ νὰ μιλήσω γιὰ τὴ σύμβαση τῶν Τράμ καὶ γιὰ τέτοια ζητήματα· πῶς ὅμως νὰ βλέπω στρατὸ καὶ στόλο γκρεμισμένο, δικαιοσύνη φοβίμη, ἀσφάλεια τενεκεθένια, λαὸ κακομοιριασμένο, διαφθαρμένο, ἀγράμματο, ἀφοῦ ἔχει σκολειὰ καὶ δασκάλους γιὰ τὸ διάβολο, Κράτος σαπισμένο πέρα πέρα. Οἱ ὑπουργοὶ μας ἡμᾶς μπορεῖ νὰ μὴν κλέβουν οἱ ἴδιοι ἀπ' τὸν προϋπολογισμό ὅπως οἱ ἀρμόδιοι τοῦ τουρκικοῦ γιοφυριοῦ, ἀφοῦ οὔτε ὁ Σκουζὴς, οὔτε ὁ Σιμόπουλος ἔχουν ἀνάγκη νὰ κλέψουν, κλέφτες ὅμως θὰ τοὺς πῶμε, ὅταν κάνουν χάρες στοὺς φίλους των ζημιώνοντας τὸ δημόσιο, κλέφτες ὅταν διορίζουν ἀργομισθοὺς, ἐνῶ ἀπ' τὴν ἄλλη λένε δὲν ἔχουνε χρήματα γιὰ ὅσο θέμε στρατὸ (γιατί δὲν δημεύουνε τὰ μοναστήρια κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς φιληνάδας μας Ρουμανίας;), κλέφτες ὅταν, ἐνῶ φορολογοῦνε ἴσα μὲ τὸ κόκκαλο τὸν κόσμο, δὲν τοῦ δίνου καμιὰ δικαιοσύνη καὶ ἀσφάλεια, κλέφτες καὶ δολοφόνους, ὅταν γιὰ νὰ μὴν ταράξουν τὴν ἡσυχία τῶν προκομένων μεγάλων βαθμοφόρων τοῦ ψευτοστρατοῦ μας, δὲν φωνάζουν ἐναντὶ ξένον ὄργανωτὴ μὲ γερὴ γροθιά νῆρθη νὰ μᾶς ρετριάσει στρατὸ, ὅπως τὸ ζητάει τόσο καιρὸ τώρα ἡ «Ἀκρόπολη», κλέφτες καὶ δολοφόνους γιὰ χίλια δυὸ πράματα.

Κι αὐτὲς οἱ κλεψιές εἶναι ποὺ μᾶς σκοτώνουν ὡς Κράτος καὶ μας καταχωνιάζουν ὡς ἔθνος, ποὺ παραδίδουν τὴν Ἑλληνικὴ Μακεδονία στοὺς Βουργάρους, γιατί οἱ ἄλλες, σὲ Τράμ καὶ σὲ σύμβασες, μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς ἔξυπνος πὼς γίνονται καὶ στὴ Παρίσι. Ναι, γίνονται: καὶ στὴ Παρίσι κλεψιές καὶ κατάχρησες, μὰ δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχουν ἐκεῖ βουλιачτῆδες ποὺ διορίζουν ἀργομισθοὺς, ποὺ γλυτώνουν λαθρεμπόρους, ποὺ ἐξαιροῦν ἀπ' τὸ στρατὸ, μὰ ἐκεῖ ὑπάρχει Ἐκπαίδευση, ἐκεῖ ἔχουνε Δικαιοσύνη καὶ ἀσφάλεια, ἐκεῖ ἀνθεὶ ἡ Γεωργία κ' ἡ Βιομηχανία, ἐκεῖ ὁ γεωργὸς καὶ ὁ ἀμπελοργὸς ἔχει δίπλα του κ' ἕνα χημεῖο κ' ἕνα σταθμὸ γεωργικὸ, γιὰ νὰ πάη νὰ κἀνὴ χάρισμα τὴν ἀνάκληση τῶν χωμάτων τοῦ χωραφιοῦ του καὶ τοῦ ἀμπελιοῦ του, νὰ ζητήσῃ συμβουλές τί θὰ φυτέψῃ καὶ τί θὰ κἀνὴ νὰ καλύτερῃ καὶ νὰ πληθύνῃ τὸ πρῶμα του, μὰ ἐκεῖ ἔκαναν, θαρρῶ, καὶ διατηροῦνε στρατὸ καὶ στόλο. Ἐμεῖς αὐτὰ βέβαια δὲν μποροῦμε νὰ τᾶχουμε τέλεια καὶ γερὰ σὰν τοὺς Γάλλους. Μὰ γιατί νᾶχουμε τὰ βουλευτικὰ χάλια, τᾶλλα τὰ χάλια τὰ ρωμαίικα; Γιὰ

νὰ φορᾶν ὁ Σκουζὴς ψηλὸ καπέλλο; ἢ γιὰ νὰ περισπάται ὁ μακρὺς ὁ Θεοτόκης καὶ ὁ πειὸ μακρὺς ὁ Καραπάνος; Ποῦ καταντήσαμε, ἀλήθεια! Κι ἀκόμη ποῦ θὰ καταντήσουμε ὅσο πουλοῦμε καὶ ἀγοράζουμε ψῆφους καὶ τὸ τέτιο παζάρι εἶναι ἡ μοναχὴ φρεντιὰ τῶν κυβερνητῶνε μας!

Α. Π.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΙΑΜΒΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΙΣΤΟΥΣ

Στὸν κ. Δ. Π. Ταγκόπουλο

*Ὁ Παρθενώνας ὁ λευκός,
Τὰ λευκὰ τὰ ρημάδια,
Μαῦρα μπροστὶά μου ὑψώνονται
Στῆς νυχτιάς τὰ σκοτάδια.*

*Καὶ σιουδρανοῦ τὴν πλατωσιὰ
Κάθε τρεμόσβυστο ἄστρο
Κ' ἕνα κανιῆλι νεκρικὸ
Στὸ πεδαμένο κάστρο.*

*Κάστρο, κοιμάσαι τὴν αὐγὴ
Τίχα θι βροῆς τὸν ἔσπνο;
Ὀϊμέ πάντα θὰ σέρονεσαι
Νύχια κι' αὐγὴ στὸν ἔσπνο!*

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Ἡ πένη. Μὰ πούντος;**Τὸ παράθυρο.** Νά, ἐκεῖ κάτω τὸν βλέπω, στὸ περίβολο, καὶ ὄλο σκαλιζει.**Τὸ χαρτί.** Μούχλιασα καὶ πῆγα. Μίσα στὰ φύλλα μου πηγαίνονται κάτι μαμουῖνια μικρὰ μικρὰ κιτρινωπά, ποὺ λὲς καὶ παίζου ἀπάνω μου κυνηγώματα.**Τὸ μελί.** Φρίκη! πᾶω νὰ σκάσω. Στέγνωσα καὶ κόλλησα στοῦ καλαμαριοῦ τὸν πάτο, σὰν πίσσα σὲ κρυωμένο καζάνι.**Ἡ πένη.** Ἀχ, πὲς του νάνιθ. Πεθαίνουμε. Ἐγώωσα καὶ πῆγα. Μὰ τί κάθεται καὶ σκαλιζει ἐκεῖ κάτω;**Τὸ παράθυρο.** Νά, λουλούδια, φράουλες, κουκιά, μιζέλια...**Ἡ πένη.** Κύριε ἐλήτηρον! Τὰ λουλούδια πιά, ὑπομονή. Τάγαπούσε πάντα. Ἀμί τὰ λάχανα;...
Τὸ παράθυρο. Καὶ κάπου κάπου μουρμουρίζει μοναχὸς του.**Ἡ πένη.** Τί λέει; Νὰ μᾶς θυμάται ἀραγες;**Τὸ παράθυρο.** Τώρα ποῦρχονται νὰ μ' ἀνοίξουνε, θὰ μπορεῖτε νὰ τὸν ἀκοῦστε.**Ὁ Γραφίης.** Ποίημα, ποίημα, μονάχο! Ζωντανὸ ποίημα, μὲ κάλλος ποὺ ἴνας Ὀμηρὸς δὲν τόφτασε. Ἀπὸ τὴν καλλίτερή μου τρανταφυλλιά.**Ἡ κοριὰ.** Ἄς εἶμαι καλὰ ἢ ἀρεντιὰ μου.**Ὁ Γραφίης.** Ναι, ἄλλο μυστήριον καὶ αὐτό. Ἐδῶ κ' ἡ σαπίλλα ὁμορφιές βγαζει. Ἐκεῖ ἀπάνω δὲν κατάφερα καὶ τίποτις ἀπὸ τὴ σαπίλλα.**Ἡ πένη.** Λάθος ἔχει, λάθος ἔχει. Ἄς ἔρθῃ, καὶ νὰ δῆ. Χὰ, χὰ, χὰ, χὰ!! Τρελλάθηκε.**Τὰ ρόδα καὶ μῆλα τοῦ Ψυχάρη.** Σὰ νὰ μὴ θυμάται τί μᾶς ἔθρεψ' ἡμᾶς.**Ἡ Τουρκοκρατία τοῦ Σάθα.** Ἄς γελάσουμε. Δὲν τοῦ σὼνω ἐγὼ, φαίνεται.**Ἑλληνικὲς ἐφημερίδες.** Μὰ δὲν ἔχει μαθίς γιὰ μᾶς μύτη αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;**Ὁ Γραφίης.** Τί 'ναι ποῦ φωνάζουν αὐτοὶ ἐκεῖ ἀπάνω;**Ἡ πένη.** Σὰς ἄκουσε καὶ στενοχωρέθηκε, φαίνεται. Σὰ νὰ μετανοίωνε.**Τὰ βιβλία.** Αὐτὸς νὰ μετανοίωσῃ; Φιλοδοξία τί θὰ πῆ δὲν τὸ ξέρει. Χαμένος ἄνθρωπος. Δὲν τὸν ἀναφέρει πιά μήτε ἕνας παλιὸς του φίλος στ' Ἀγγλικὸ βιβλίο ποὺ ὑπαγόρεψε πέρσι πρόπερσι, καὶ ὡς τόσο αὐτὸς, ταυτί του δὲ δρῶνε...**Ὁ Γραφίης.** Φωνάζετε, φωνάζετ' ἰσείς. Σὰς ἔχω χάρη νὰ μοῦ κάμετε ἕνα ἔργο σὰν καὶ αὐτό. Ποῦ νὰ διαβάσετε κιόλας, σὰν ποῦ τὸ διαβάζω ἐγὼ μὴν ὦρα τώρα. Ποῦ νὰ μυρῖξῃ καὶ σὰ μαραθῆ, ποῦ νὰ γίνεταί καὶ ροδοζάχαρη ὕστερα ὕστερα...(Σηκώνεται καὶ περπατεῖ ἀνάμεσα στὶς πρασιές). Τρέλλα τοὺς ἐπίασε, μὰ τὸ ναι, αὐτοῦνοὺς ποὺ γράφουνε ρωμαίικα, ἄς ἀφήσουμε πιά τοὺς ἄλλους τοὺς πιδὸ τρελλοὺς. Μὰ δὲ σὰς διαβάζουνε, μπρὲ βλογημένοι, τὸ καταλάβετε πὼς δὲ σὰς διαβάζουν;... Καὶ νὰ δῆς πὼς πλερώνουν κιόλας ἴδιοι τοὺς ἀντίς νὰ πλερώνονται...
Κωμωδία. (Σκύθει, κόβει ἕνα φράουλο, καὶ τὸ τρώει). Ἐγὼ τοῦλάχιστο τρώω ἕνα φρεῦτο.**Ἑλληνικὲς ἐφημερίδες.** Νά ἄνθρωπος γιὰ ἱντερβιού.**Ἡ πένη.** Φωνάζετὲ τον τὸ λοιπὸ, νὰ ξεσκουριάσουμε...

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΤΟ ΕΙΝΟΡΟ *

Μιά βολὰ κ' ἕναν καιρὸ ἕνας πατέρας εἶχε ἕνα παιδί. Τὸ παιδί εἶδ' ἕνα εἰνορο. Μαναχὰ δὲν ἤθελε νὰ τὸ εἶπει κανενοῦ. Πὲς μου το ἰμένα, τοῦ λέει ὁ πατέρα του· δὲ σ' τὸ λέω. Πὲς μου το θὰ σὲ βαρίσω. Δὲ σ' τὸ λέω. Τὸ πιάνει καὶ μὲ τὸ ζῦλο: νὰ εἶσὺ ποῦ δὲν τὸ λές. Αὐτὸ σκούζοντας πᾶνει στὴ μάννα του. Τί ἔχεις ποῦ κλαίς; τοῦ λέει κείνη. Μὲ βαρεῖ ὁ πατέρας. — Γιατί; Εἶδα ἕνα εἰνορο καὶ δὲν τοῦ τὸ λέω. — Γιατί δὲν τοῦ τὸ λές; — Ἐστὶ δὲν τοῦ τὸ λέω. Πὲς μου το ἰμένα, ἀδά. — Δὲ σ' τὸ

* Κοίταξε νὰ κρατήσω τὸ γλωσσικὸ ἴδιωμα τοῦ τόπου καὶ τὴν πιδ ἀπλὴ λαϊκὴ φράση ποὺ ταιριάζει στὰ παραμῦθια· γιατί οὕτως, κατὰ τὴ γνώμη μου, ἔχουνε λαογραφικὴ καὶ κατὰ γλωσσικὴ σημασία.

λέω καὶ εἶνα. Νά εἶσὺ ποῦ δὲν τὸ λές, καὶ τὸ δέρει καὶ αὐτὴ. Κεῖνο τρέχει, φεύγει σκούζοντας ὄξω ἀπὸ τὸ χωριό. Στὸ βουνὸ βρίζει ἕναν πιστικό. Τὸ γλέπει ποῦ σκούζει καὶ τὸ ρωτᾶει: Τί ἔχεις; Μ' εἶδεις ὁ πατέρας μου καὶ ἡ μάννα μου. — Γιατί; — Εἶδα ἕνα εἰνορο καὶ δὲ τσοῖ τὸ εἶπα. — Πὲς μου το μένα τότες. Δὲν τὸ λέω. Τοῦ δίνει καὶ ὁ πιστικός κάμπωσες μὲ τὸν κλίττο καὶ τὸ διώχνει σκούζοντας. Στὸ δρόμο τ' ἀντίκρυσε ὁ βασιλιάς κείνου τοῦ τόπου καὶ σὰν τὸ εἶδε πῶσκυζε, τὸ ρώτησε νὰ μάθει τὴν αἰτία. Τὰ ἴδια καὶ μὲ τὸ βασιλιά, δὲν τοῦ εἶπε τὸ εἰνορο. Προσταζει ὁ βασιλιάς τὰ παλληκάρια καὶ τὸ δένουν, τὸ δέρουν καὶ τὸ βάνουν στὴ φυλακή. Ἐκεῖ μέσα ἤγλεπε λογιῶν λογιῶν κόσμο, καμιὰ βολὰ ἤρχονταν κ' ἡ βασιλοπούλα καὶ σεργιάνιζε.

Ὁ βασιλιάς τοῦ ἄλλονοῦ τοῦ τόπου τὸν ζήλευε τούτονε κ' ἤθελε μὲ πᾶσα τρόπο νὰ κάμει πόλεμο γιὰ νὰ τὸν χαλάσει. Μαναχὰ δὲν ἤβρισκε καμιὰ ἀφορμή. Μιά μέρα τοῦ στέλλει δυὸ γκαμήλες ποὺ εἶταν ἕνα κ' οἱ δυὸ στὴν τρίχα καὶ στὸ μπόι καὶ στὸ περβάτημα καὶ σ' ὄλα. Δὲν παράλαζε ἡ μίαν τὴν ἄλλη ἴτσιου. Καὶ τοῦ λέει τοῦ βασιλιά: νὰ μοῦ γνωρίσεις ἀπὸ ταύτες τσοῖ δυὸ ποιά εἶν' ἡ μάννα, ποιά εἶν' ἡ τσιούπρα, ἀλλοιῶς θαλᾶ-

χομε πόλεμο. Τὸς κοιτάει ὁ βασιλιάς, ὁμοίος κ' οἱ δυὸ δὲν παράλαζαν οὔτε τρίχα. Φωνάζει τοὺς ἀλμπάνηδες τοῦ ντουνα, κανίνας δὲν μπόρεγε νὰ τὶς ξεχωρίσει ποιά εἶν' ἡ μάννα, ποιά εἶν' ἡ τσιούπρα. Κι' ὄλο τὸ παλάτι εἶταν συλλοισμένο καὶ λυπημένο. Τὸ παιδί ποὺ εἶταν στὴ φυλακὴ μὴ μῆρα εἶδε τὴ βασιλοπούλα λυπημένη καὶ μὲ κρεμασμένα μούτρα, τὴ ρώτησε τί ἔχει καὶ κείνη τοῦ μολόψε τὸ καὶ τὸ μὲ τὸν ἄλλον τὸ βασιλιά. Νὰ σοῦ εἶπῶ ἐγὼ, τσῆ λέει τὸ παιδί. Νὰ πᾶς νὰ εἶπῆς τοῦ πατέρα σου νὰ πιᾶκε: τσοῖ δυὸ γκαμήλες καὶ τσοῖ δέρει, κ' ὅποια μαζωθεῖ καὶ πᾶει νὰ κρυφτεῖ κάτω ἀπὸ τὴν ἄλλη εἶν' ἡ τσιούπρα, ἡ ἄλλη εἶν' ἡ μάννα. Ἐπιακαν κ' εἶδραν πρῶτα τὴ μίαν τὴ γκαμήλα, ἴτσιου νὰ ταραχτεῖ, δέρουν καὶ τὴν ἄλλη κατόπι, χῶπ, χῶπ, χῶπ, νὰ κρυφτεῖ ὀκίτω ἀπὸ τὴ μάννα τῆς, κ' ἔτσι γλύτωσε ὁ βασιλιάς ἀπὸ τὸν πόλεμο. Στέκεται ὁ ἀντικρυνὸς βασιλιάς καὶ στέλλει πάλι τρεῖς μῆλα, τὰ ἴδια κ' ἀπαράλλαχτα, ὅπως εἶταν τὸ ἕνα εἶταν καὶ τ' ἄλλα τὰ δυὸ, τὴν ἴδια μογιὰ, κόκκινα καὶ τὰ τρία στὶς ἴδιες μεριές. Καὶ παράγγειλε νὰ τοῦ γνωρίσουν ποιά εἶναι φετεςινό, ποιά περσινό καὶ ποιά προπέρσινον. Μαζώθηκαν οἱ μπαζοβάνοι τοῦ ντουνα, πουθενὰ νὰ καταλάβουν.

Τὰ κάδρα τῆς Ἀφροδίτης, τοῦ Ἑρμῆ καὶ Μῆ χο-
λοσκάνετε. Αὐτὸς κι ἀπὼν νάνεβη, ἔμας θὰ
κάθετα: νὰ κοιτάζῃ.

Ἡ παραγεμισμένη ἡ κουκουβίγια. Καλὴ τίλ Ἑμίνα
θὰ κοιτάζῃ καὶ θὰ χαμογελά με τῆ γνώση μου,
πού ὄλο βλέπω, καὶ γοῦ μιλιὰ.

Τὸ ταξίδι τοῦ Ψυχάρη. Ἀχ, ἀδιόρθωτο αὐτὸ τὸ
παιδί! Καὶ νὰ δῆς πού τὸν ξύπνησα μιὰ στιγμή,
τότες πού τὸν ἔβαλα καὶ με ξαναδιάβαζε.
Ἦστερα τὸν ἔχασα πάλε.

Ὁ Κύνλιωπας. Ἀμ' ἐγὼ δὲν τὸν ξύπνησα; Τὰ σά-
λια του τρέχανε με τῆ μυρουδιά τοῦ χλωροτυ-
ριού μου σὰν πρωτοβγήκα.

Ἡ ἀσάλευτη ζωῆ. Αἶ, ἀφήστε τον τὸν ἄνθρωπο.
Κ' ἐγὼ τονέ γλυκοχάδεψα, τὸν ἔκαμα κι ἔνοιξε
τὰ μάτια του καὶ μοῦ γέλασε μιὰ στιγμή, ἕνα
δύο φορές μάλιστα τὰ ὀρθοάνοιξε καὶ ξεφώνησε
κάτι ἀσυνάρτητα λόγια. Ἦστερα ξανάπεσε πάλε.

Ὁ Νουμάς Μὰ κ' ἐγὼ θαρεῖτε λίγες φορές τονέ
γαργάλιξα; Μὲ διάβαζε λιγάκι, ἔπειτα μ' ἔβαζε
στὴν τσέπη του καὶ κατέβαινε κάτου στὸ περι-
βάλλι.

Ὁ Γραφιάς. (Μπαίνοντας ἔξω, με λουλούδια
στὸ χέρι). Ἔτσι. Κοντὰ στὴν Ἀφροδίτη νὰ
μποῦν αὐτὰ. Ἡ ζωντανὴ ἡ ὁμορφιά κοντὰ στὴν
ὁμορφιά τὴν ἀθάνατη... Ἦθελα νὰ ξέρω ἂν ποτέ
του τὸ βαρέθηκε κανένας αὐτὸ τ' ἄγαλμα.

Τὰ βιβλία. (Κάνουνε νὰ μιλήσουνε).

Ἡ πέννα. Σωπάτε. Μπορεῖ νὰ με παρη καὶ νὰ
γράψῃ αὐτὴ τῆ στιγμή. Μὴν τονέ ζαλιζετε.

Ὁ Γραφιάς. Σὰ νὰ μουμουρίζῃ κχοποιός. Αὐτὲς οἱ
Μούσες πάλε θάνα. (Πιρίνε: περιοδικὸ καὶ
καθίζει).

Ἡ πέννα. Ἀχ, διαβάζει! Κρίμας.

Τὸ σκουπόχαρτο. Τί νὰ διαβάζῃ ἄραγε;

Τὸ καλάμρι. Κάτι γιὰ τοὺς Ἀουστραλέζους.

Ἐνας Ἀκαδημαϊκὸς Λόγος. Μὰ δὲ βρῆκε τούλα-
χιστο τίποτες γιὰ τὸ Ἔθνος του...

Ὁ Γραφιάς. (Σηκώνεται). Σωπάτε, καὶ βαρέθηκα
πιὰ. Χρόνια καὶ χρόνια τώρα ἄλλα δὲν ἀκούμε
παρὰ τέτοιες σάχλες. Ὅλα τὰ ἔθνη, ὡς καὶ τὰ
πιὸ ἀσήμαντα καὶ τὰ πιὸ παρχαίρα, ξύπνησαν
καὶ τρέχουνε, τρέχουν πρὸς τὸ μεγάλο τὸν ἄν-
θρώπινο τὸν προορισμό. Ἐμεῖς σὰν τὰ κατσίκια
μιὰ σκαρφαλώνουμε, καὶ μιὰ κατρακυλάμε. Καὶ
τὰ πισινὰ μας πάντα πρὸς τὸν ἥλιο. Νὰ μὴν
τύχη καὶ πῆση τὸ φῶς μπρὶς στὰ μάτια μας.

Μὰ πάλι τὸ παιδί πού εἶταν στὴ φυλακὴ εἶπε τῇ
βασιλοπούλας νὰ γερμίσουν ἕνα καζάνι νερὸ χλιὸ καὶ
νὰ ρίξουν τὰ τρία τὰ μῆλα μέσα. Κεῖνο πού εἶναι
φετεσινὸ θὰ πᾶει στὸν πάτο, κεῖνο πού εἶναι περσινὸ
θὰ σταθεῖ στὴ μέση καὶ κεῖνο πού εἶναι προπερσινὸ
θὰ πλῆξει ὀπίνω στὸ νερὸ. Τόκαμαν καὶ τᾶστειλαν
τοῦ ἄλλουνοῦ τοῦ βασιλιά: Ἔτσι καὶ ἔτσι εἶναι.
Ἀπόρροσε κι' αὐτὸς καὶ δὲν εἶχε τί νὰ κάμει. Ἐφαι-
κε τότες ἕνα κανόνι μεγάλο πού δὲ σκόνωνταν. Τὸ
γτόμισε καὶ τᾶστειλε τουτουνοῦ τοῦ βασιλιά γιὰ νὰ
τὸ ρίξει. Κανένας δὲ μπόρεγε νὰ τὸ ρίξει. Μαζώθη-
θηκαν οἱ κονταζήδες τοῦ ντουμιζ, τίποτες τίποτες
δὲ μπόρεσαν νὰ κάμουν. Μαναχὰ τὸ παιδί εἶπε τῇ
βασιλοπούλας: Πίς τοῦ πατέρα σου νὰ μ' ἀφήκει
σαράντα μέρες λήφτερα, νὰ φᾶω καὶ νὰ πιᾶω ὅ,τι
θελ' ἡ καρδιά μου κ' ἐγὼ θὰ τὸ ρίξω. Ὁ βασιλιάς
στρέχτηκε. Βγήκε τὸ παιδί κ' ἔτρωε κι' ἔπινε ὅ,τι
ἤθελε. Πέρασαν σαράντα μέρες καὶ πάντι τὸ παιδί
στὸ κανόνι με τὸ ἕνα τὸ χέρι ἀνασηκώνει τὸ λυκο
καὶ τραβάει: μπουοῦμ... βούϊσ' ὁ τόπος. Ἀκουσε ὁ
ἄλλος ὁ βασιλιάς: μπρέ, τᾶρριξαν, εἶπε. Ἐ, τώρα,
δὲν ἔχω τί ἄλλο νὰ εἰπῶ, ἀνικήθηκα. Καὶ τραβῆσε
χέρι ἀπὸ τοῦτον τὸ βασιλιά. Τὸ παιδί τᾶφθηκε λεύ-
τερο ὁ βασιλιάς καὶ τοῦ εἶπε τί καλὸ θέλει νὰ τοῦ

Νὰ μὴν τύχη καὶ τὸ νοιώσουμε πὼς οἱ ἄλλοι
βλέπουν παντοῦ καὶ κυνηγᾶνε. Αὐτοὶ ἐδῶ πού δια-
βάζω τώρα, οἱ προππάποι τους εἶταν ἐξόριστοι
καταδικασμένοι. Τί ἔχει νὰ κάνη! Τώρα νὰ κοι-
τάξουμε τί εἶναι. Καὶ τί εἶναι οἱ δικοὶ μας πού
οἱ προππάποι τους εἶταν ἡῤῥοι! Μακάρι νᾶτανε
σὰν τὸ Λούκη Λάρα ὄλοι τους φοβιτσιάρδες.
Ἦσως θὰ εἴμασταν κ' ἔμεῖς τώρα σὰν τοὺς Ἀου-
στραλέζους, σωστοὶ ἄνθρωποι. Ἐμεῖς ὅμως μῆτε
νὰ διαβάξουμε ἀκόμα δὲ μάθκαμα. Κι ἂν εἶναι
κανένας πού νὰ πλερώνῃ, γιὰ νὰ μᾶς πῆ τὴν
ἀλήθεια, ἔμεῖς τὸν περιγελοῦμε, καμιά φορὰ
τονέ βρίζουμε κιόλας. (Καθίζει μπρὸς στὸ γρα-
φεῖο καὶ συλλογιέται).

Ἡ πέννα. Καλὰ τὴν ἔχουμε τώρα.

A. E.

ΠΙΝΔΑΡΟΥ ΙΔ'. ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΣ*

Στροφή.

Χάρες, προσιᾶτες τῆς παλῆς τῶν Μινυῶν
Γενεᾶς, ὧ ἔακουστές βασιλίσσες

Τοῦ λαμπροῦ τοῦ Ὀρχομενοῦ, πού ὀριζετε
[τὰ ρέματα

Τοῦ Κηφισοῦ καὶ κατοικήσατε
Τὸν τόπο τῶν καλῆτερον ἀλόγων, ἀκούσετέ μου

Τῆς δέσης. — Μὲ τὸ βοήθειο σας κάθε
Γλυκάδα καὶ θαράπαρη

Στοὺς ἀνθρώπους ἔρχονται
Καὶ σὶὸν κόσμον ἄντρες σπουδασμένοι καὶ δο-
[ξαστοὶ

Ἐπάρχον κ' ὠραῖοι. Σὲ φαγοπότι ἢ σὲ ἄσμα
Δὲν προτιέουν οἱ θεοὶ

Οἱ σεμνὲς ἂν δὲν συντρέχουν θεᾶς,
Πού στοὺς οὐρανοὺς τῶν ἔργων ὀδηγήτες

Καὶ θρονασμένες σιμὰ σὶὸν χρυσοδόξαρον
[Ἀπόλλωνα

Δίχως πάγη ὕμνολογοῦν τοῦ Δία τῆς τιμῆς.

* Ἀντιστροφή.

Τίμα Ἀγλατὰ κ' Ἐφροσύνῃ, πού ἀγαπᾶς
Τῆς ὀδῆς, ὧ θεοκόρες κάλλιστες

Καὶ Θαλία, πού πιδυμᾶς τοὺς ὕμνους μας
[εἰσακούσε

Τούτην ἰδόντας τῆ γιορτάσιμη

* Σημ. τοῦ «Νουμά». Ἡ ὀδὴ αὐτῆ, μεταφρασμένη
κι ἀπὸ τὸν κ. Κ. Παλαμᾶ, δημοσιεύθηκε στὸ 125 φύλλο
τοῦ «Νουμά».

κάμει. Δὲ θέλω τίποτες, τοῦ εἶπε τὸ παιδί, μαναχὰ
νὰ μοῦ δώκεις τὴν ἄδεια νὰ πάω νὰ πάρω τ' ἄλ-
λουνοῦ βασιλιά τὴν θυγατέρα γυναίκα. Καὶ κίνησε
γιὰ ἐκεῖ. Στὸ δρόμο γλέπει ἕναν γέροντα μέσα σ'
ἕνα λόγγο ἀπέραντο κ' ἔκοφτε δέντρα, πού δὲν
σὰν τὰ σπαράγγια, τὸν ζαλώνονταν κατόπι στὰ
πλάτη ἀπὸ καμιά σαρανταρὰ καὶ πῆγαινε σὰν νὰ
μὴν εἶχε τίποτες ἀπάνω του.

— Μπῶ, μπῶ! Τί ἄνθρωπος εἶναι τοῦτος πού
κόφτει τὰ δέντρα σὰν τὰ σπαράγγια! Εἶπε τὸ παιδί.
— Τί εἴμ' ἐγὼ! τοῦ εἶπε αὐτός. Τί εἶναι κείνος πού
γνώρισε τοὶ γκαμήλες, πού καταλαβε τὰ μῆλα κ'
ἔρριξε τὸ τόπι τὸ θεόρατο! — Ἐγὼ εἴμαι, τοῦ λέει
τὸ παιδί. Ἐρχεσαι μετ' ἐμένα νὰ πᾶ νὰ πάρω τὴν
κόρη τοῦ βασιλιά; — Ἐρχομαι. Καὶ κίνησαν ἀντάμα.
Στὸ δρόμο βρῖσκουν ἕναν ἀράπη. Δέκα τίσσερες φουρ-
νοι ἔδγαζαν ψωμί κ' ὄλο τὸ τρωε κ' ἀκόμα χάλυε.
Καὶ σίντας δίψας, ἔσκυβε τὸ στόμα ἐκεῖ πού πέρασε
τὸ ποτάμι. — κ' ἔπινε ὄλο τὸ νερὸ καὶ τὸ ποτάμι
στεῖρευε. — Ἀχ! νὰ εἶταν ψυχα ἀκόμα, ἤλεγε.

— Μωρ' τί ἄνθρωπος εἶσ' ἐσύ! Τοῦ λένε. — Τί
ἄνθρωποι εἶναι κείνοι πού γνώρισαν τοὶ γκαμήλες,
τὰ μῆλα κ' ἔρριξαν τὸ κανόνι καὶ κόφτουν τὰ δέν-

Πομπή, πού γιὰ τὴν τύχη τὴν καλὴ προχωρεῖ
[μ' ἀσπούδα.

Ἐσίμωσα με Λυδία ἀρμονία

Νὰ ψάλω τὸν Ἀσώπιχο

Ἐπειδὴ γι' ἀγάπη σου

Ἡ Βοιωτία ἐνίκησεν. Ἦχώ, στὸ σκοταδερὸ

Νὰ πᾶς τὸ παλάτι τῆς Περσεφόνης τώρα

Τὸν Κλεόδαμο νὰ ἰδεῖς

Καὶ μὴνύτρα ξακουσμένης ἀντρείας,

Νὰ τοῦ φανερώσεις πὼς σῆς Ὀλυμπίας

Τῇ δοξαστῇ τὴν καρδιά τῇ νὰ τὴν κόμη του
[στεφάνωσε

Τὸ παιδί του με φτερὰ βραβείου παινετοῦ.

K. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

JOHN SCHMITT

Μὲ καρδιά πικραμένη καὶ με μάτια βουρκομένα
ἀπὸ θερμὰ δάκρυα δίνουμε στοὺς ἀναγνώστες τοῦ
Νουμά τὸ χλιβερὸ μαντάτο τοῦ θανάτου τοῦ John
Schmitt, ἐνοῦ ἀπὸ τοὺς πιὸ τρανοὺς καὶ φουμισμέ-
νους φιλολόγους πού μ' ὄλη τους τὴ δύναμη ἀφιε-
ρωθήκανε στὴν ἔρευνα καὶ τῆ μελέτη τῆς μεσοχρο-
νιατικῆς ῥωμαϊκῆς λογοτεχνίας καὶ μ' ὄλη τους
τὴν ψυχὴ ἀγκάπησε τὴ σύγχρονη ἐλληνικὰ πατρίδα.
Ὁ θάνατος τοῦ ἐργατικώτατου καὶ πολυῆρου καὶ
σοφοῦ αὐτοῦ ἐπιστήμονα με λύπη κατὰκαρδὴ ἀκού-
στηκεν ἀπ' ὄλους τοὺς φίλους τῶν μεσαιωνικῶν σπου-
δῶν καὶ με λύπη πιστεύω θάκουσθῃ κι ἀπ' ὄλους
τοὺς στρατιώτες καὶ λάτρεις τῆς Ἰδέας, γιὰτὶ ἀλη-
θινὰ δὲν ἔχουμε νὰ δεῖξουμε πολλοὺς σὰν τὸν
Schmitt πού νὰ δούλεψαν με τόση ἐπιστημονικὴ
ἀξιοσύνη καὶ με μέθοδο γιὰ νὰ ξεδιαλύνουν τὰ διά-
φορα ζητήματα τῆς δημοτικῆς μας γλώσσας καὶ
νὰ γωνίστηκαν νὰ δεῖξουν πόσο παλαιὰ καὶ τρανὴ
εἶναι ἡ ρίζα κ' ἡ παράδοση τῆς σημερινῆς μας τῆς
λαλιάς.

— Τίς μελέτες του γιὰ τὴ μέση καὶ νέα ἐλλη-
νικὴ ἔρχισε ὁ Schmitt ἀπ' αὐτὰ τὰ φοιτητικὰ
του χρόνια. Στὰ 1889 τῶπωσε γιὰ διδαχτορικὴ
του διατριβὴ μιὰ πολύτιμη μελέτη γιὰ τὰ Χρονικὰ
τοῦ Μορέως, πού σὲ δαύτη διαλαλεῖ τὴ μεγάλη
ἀξία πού ἔχει τὸ ποίημα αὐτὸ γιὰ τὴ γλώσσα καὶ
τὴν ἱστορία τοῦ ΙΓ' καὶ ΙΔ' αἰῶνα, ἐξετάζει τὰ
διάφορα χειρόγραφα καὶ τίς παραλλαγὰς τοῦ χρονι-
κοῦ καὶ μᾶς φανερῶνει καὶ τίς ἰδέες του γιὰ τὸν

τρα σὰν τὰ σπαράγγια! Τί εἴμ' ἐγὼ μπροστὰ τους!

— Ἐμεῖς εἴμεστε, τοῦ εἶπαν αὐτοὶ. Ἐρχεσαι νὰ
γένομε συντρόφοι; — Ἐρχομαι κ' οἱ τρεῖς κίνησαν γιὰ
τὴν κόρη τοῦ βασιλιά.

Παρέκει γλέπουν ἕναν γέροντα. Ἀλωνάρης, σ' ἔ-
φανε ὁ ἥλιος, ἔβραζε ἡ γῆς ἀπὸ τὴ ζέστα. Αὐτὸς
εἶταν ἔβδομηντα γόνες ντυμένος κ' ἀκόμα κρώωνε:
Ἀχ, ψιὰ στιὰ, ἀδέρφια, κρώωσα, ἔλεγε. — Μωρ' τί
ἄνθρωπος εἶσ' ἐσύ, με τόση ζέστα νὰ κρωώνεις; —
Τί εἶναι κείνοι πούκαμαν κείνο καὶ κείνο... Τὸν πῆ-
ραν κ' αὐτὸν ἀντάμα. Πῆγαν παρέκει κ' εἶδαν ἕναν
ἀσπρομάλλη πού εἶχε δυὸ μυλόπετρες δεμένες στὰ
ποδάρια κ' ἔφευγε σὰν πουλὶ γλήγορα, φουτούραε.
Τὸν πῆραν κ' αὐτὸν κ' ἔφτακαν στὸ βασιλιά. Κείνος
πόκοφτε τὰ δέντρα σὰν σπαράγγια, ἀκκουμπάει μιὰ
βολὰ ὀπάνω στὸ παλάτι καὶ τὸ κουνάει ὀδοβολο
ἀπὸ τὰ θεμέλια. Βγαίνει ὁ βασιλιάς καὶ τοὺς ρω-
τάει τί θέλουν. — Θέλομε τὴ τσιούπρα σου γυναίκα
γιὰ τοῦτο τὸ παιδί.

— Νὰ σὰς τὴ δώκω, εἶπ' ὁ βασιλιάς, μαναχὰ
ἔχω κᾶτι πράματα νὰ μοῦ κάμετε πρῶτα καὶ κα-
τόπι. — Καλὰ τοῦ εἶπαν αὐτοὶ.

— Τὸν γλέπετε κείνον τὸ λόγγο ἐκεῖ πέρα; Θέ-
λω σὲ τρεῖς ὄρες ὀπάνω νὰ κόψετε ὄλα τὰ δέντρα.

ποιητὴ τοῦ πολυστιχοῦ ποιημάτου. Ἡ διατριβὴ ἐπιγράφεται: *Die Chronik von Morea, eine untersuchung über das Verhältniss ihrer Handschriften und Versionen*, κ' εἶναι μιὰ πολὺ καλὴ ἀρχὴ τῶν ὑστερῶν κλασικῶν ἐργασιῶν τοῦ Schmitt γιὰ τὰ Χρονικὰ τοῦ Μορέως. Τὸν ἄλλο χρόνο, στὰ 1890, ἐτύπωσε γιὰ τὸ ἴδιο ζήτημα κὶ ἄλλη διατριβὴ ποὺ ἔχει τὴν ἐπιγραφή: *Zur Ueberlieferung der Chronik von Morea* καὶ τὴν ἀφιερώνει στὸ δάσκαλό του τὸν Konrad Hofmann ποὺ τοῦρριξε τὴν ἰδέα καὶ μὲ πολλοὺς τρόπους τὸν βοήθησε νὰ καταγίνη μὲ τὰ Χρονικὰ τοῦ Μορέως.

— Ἐπειτα ὁ μακαρίτης ὁ Schmitt κατέγινε μὲ τὸ παραινετικὸ ποίημα τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τὸ γνωστότερο μὲ τὸνομα Σπανέας, ποὺ εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ ἀρχαῖα, ἂν μὴ τὰρχαιότερο ἀπ' ὅλα τὰ σαζόμενα δημοτικὰ ἔμμετρα κείμενα. Προτύτερα τὴ μεγάλη φιλολογικὴ καὶ γλωσσικὴ ἀξία τοῦ Σπανέα εἶχε δεῖξει ὁ κ. Ψυχάρης (1) κὶ ἴσα ἴσα ἀπὸ τὰ διδάγματα τοῦ δασκάλου μας ξεκινώντας ὁ Schmitt ἔγραψε μιὰ ἀξιόλογη γιὰ τὸ Σπανέα μελέτη ποὺ τυπώθηκε στὸ περιοδικὸ τοῦ κ. Krumbacher (*Byzantinische Zeitschrift*. Τόμ. Α' σ. 316—332). Ἐκεῖ ἐξέτασε καὶ τὰ διάφορα χειρόγραφα ποὺ περιέχουν τὸ ποίημα τοῦ Σπανέα κ' ὑποσκέθηκε νὰ μᾶς ἐτοιμάσῃ καὶ μιὰ γενικὴ ἐκδοσὴ ὅλων τῶν γνωστῶν παραλλαγῶν, ποὺ ξεχωρίζουν πολὺ ἢ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη κ' ἔχουν τόσες διαφορᾶς, ὥστε μπορούμε νὰ σπουδάσουμε τὶς διατύψεις τοῦ ποιημάτου ἀπὸ τὸν 11^ο—15^ο αἰῶνα καὶ σύνωρα νὰ παρακολουθήσουμε τὸ ζετῆσιμα τῆς δημοτικῆς γλώσσας ἀπὸ τὸ ἕνα ὡς τὸ ἄλλο χρονικὸ σημεῖο ποὺ εἶπαμε. Μιὰ τέτοια ἐκδοσὴ τῶν παραλλαγῶν τοῦ Σπανέα θὰ ἦτο σπουδαία ὑπηρεσία στὴ μεσοχρονική φιλολογία μας· μὰ ὁ θάνατος δὲν ἔφηκε τὸ φιλότιμο ἐπιστήμονα νὰ μᾶς τὴν τελειώσῃ καὶ τώρα Κύριος οἶδε πότε θὰ τὴν ἰδοῦμε. Ἴσα-ἴσα γιὰ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ Σπανέα εἶχα κ' ἐγὼ στείλει στὸν Schmitt μιὰ παραλληλὴν ἐξεσηκωμένη ἀπὸ τὸν κῶντικα 712 τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἐλλάδος. Τώρα ὅμως ποὺ πεθανε ὁ Schmitt θὰ τὴν τυπώσω ἐγὼ ὁ ἴδιος μαζὶ μὲ τὴν ἄλλη συλλογὴ μου τῶν ἐμμέτρων δημοτικῶν κειμένων ποὺ θράβεψε στὸ διαγωνισμὸ τῆς τοῦ 1905 ἡ Γλωσσικὴ Ἐταιρεία.

1) Le Poème à Spanéas στὰ Mélanges Renier. Paris 1886, σ. 261—283.

Σύνωρα μὲ τὴ μελέτη τοῦ γιὰ τὸ Σπανέα τύπωσε ὁ μακαρίτης ὁ Schmitt στὸ Δελτιοῦ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας (1) καὶ ἀποίημα ἀνέκδοτο τοῦ Μαρίνου Φαλιέρη. Τὸν πρόλογο καὶ τὶς σημειώσεις τῆς ἐκδοσῆς αὐτῆς τὶς ἔγραψε σὲ γλῶσσα δημοτικὴ. Ἐκεῖ ὁ ἀληθινὸς Ρωμιόφιλος γράφει σὲ κάπια σημείωση καὶ κάτι βαρυσήμαντα λόγια γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ Μεσαίωνα· καὶ τὰ λόγια αὐτὰ τῆς σημειώσεως ἐκείνης εἶναι: καιρὸς πιά ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες νὰ τὰ σημειώσουμε καλὰ στὴν καρδιά μας. Ἐκεῖ πάλιν ὁ μακαρίτης ὁ Schmitt γράφει μὲ πραγματικὸ πόνον καὶ τοῦτα: ἀρχεδὸν ὅλη ἡ οἰκοδομὴ τῆς Ἱστορίας καὶ φιλολογίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεσαίωνα ἐγινε ἀπὸ ξένα χέρια καὶ τὰ λόγια αὐτὰ πρέπει καλὰ νὰ τὰ σκεφτῆ ἡ ἑλληνικὴ πολιτεία κ' οἱ Ρωμιοὶ φιλόλογοι.

Καὶ τώρα ἐρχεται ἡ σειρά νὰναφέρουμε τὴν ἐργασία ἐκείνη ποὺ ἐριστικὰ ἔκανε ἀθάνατο τὸνομα τοῦ John Schmitt. Ἡ ἐργασία αὐτὴ εἶναι ἡ κριτικὴ ἐκδοσὴ τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Μορέως (2) στὴ σειρά τῶν *Buzantinon kheimenon* ποὺ ἐκδίδει ὁ Ἄγγλος Βυζαντιολόγος καὶ καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Κανταβριγίας κ. J. Burg. Τὸ ἑλληνικὸ κείμενο τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Μορέως εἶχε τυπώσῃ κατὰ τὸ 1845 ὁ γάλλος μεσαιωνολόγος J. Buchon ἀπὸ τὸν κῶντικα τῆς Κοπεχάγης. Μὰ ἡ ἐκδοσὴ αὐτὴ δὲν εἶναι ὁλοσδιόλου γιὰ φιλολογικὴ χρῆση γιατί οὔτε ἀπὸ παλαιογραφία ἤξερε καλὰ ὁ Buchon οὔτε κριτικὴ τάξη καὶ μέθοδος μπορούσε σὲ μεσαιωνικὸ ρωμαῖκο κείμενο νὰ ἐφαρμοστῆ στὴν ἐποχὴ ἐκείνη ποὺ μόλις εἶχεν ἀρχίσει ἡ συστηματικὴ καὶ συμφωνὰ μὲ τὶς ἀξιώσεις τῆς ἐπιστήμης σπουδῆ τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσας. Στὸ Schmitt λοιπὸν χρωστοῦμε τὴν κριτικὴ ἐκδοσὴ τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Μορέως, ποὺ ἀναγνωρίστηκε ἀπὸ τοὺς πιὸ σοβαροὺς καὶ ξακουστοὺς ἐπιστήμονες γιὰ πρότυπο κριτικῆς ἐκδοσῆς τῶν μεσαιωνικῶν δημοτικῶν κειμένων. Μὰ ἡ ἐπιτυχία τοῦ αὐτοῦ εἶναι ἀποτέλεσμα κόπου καὶ μελέτης πολλῶ χρονῶ γιατί ὁ μακαρίτης ὁ Schmitt γιὰ νὰ γίνη τέλεια ἱκανὸς γιὰ τὴν ἐκδοσὴ αὐτὴ φρόντισε πρῶτα—ἀφῆνω τὰλλα—νὰ μάθῃ καλὰ τὴ δημοτικὴ μας γλῶσσα καὶ γιὰ τὸ σκοπὸν αὐτὸν ἔρθε κ' ἐμεινε

1) Τόμ. Δ' σ. 291—308.

2) The Chronicle of Morea. Chronicon τοῦ Μορέως. A history in political verse, relating the establishment of Feudalism in Greece by the Franks in the thirteenth century... (σχῆμα 80, σ. XCII—640).

μῆνες πολλοὺς στὴν Κέρκυρα καὶ τὰ χωριὰ τῆς καὶ γύρισε κὶ ἄλλα πολλὰ τῆς Ρωμιόσύνης μέρη. Γιὰ κακὴ μας τύχη ὁ Χάρης σὰν πεντάκακος κὶ ὠργισμένος κουρσᾶρος ἀρπαξὶ τὸν ἄμοιρο τὸν Schmitt ἀπάνω στὸ ἐπιστημονικὸ του ζῆνισμα κ' ἐνῶ ἴσα—ἴσα ἐτοιμαζότανε νὰ τυπώσῃ τὴ γραμματικὴ τῶν Χρονικῶν τοῦ Μορέως, ἀπαραίτητο κὶ ἀντάξιο συμπλήρωμα τῆς λαμπρᾶς ἐκδοσῆς του.

Τέτοιος μὲ λίγα κὶ ἄχρωμα λόγια ὁ John Schmitt ποὺ τώρα μοιρολογούμε. — Οἱ τόσες καὶ τόσες μεγάλες καὶ τρανές συμβολές του στὴ σπουδῆ τῆς μέσης καὶ νέας Ρωμαϊκῆς γλώσσας θάνατι παντοτεινὸ μνημόσυνο τοῦ τιμημένου σοφοῦ καὶ θάνατι ἀμάραντα καὶ μοσχουόριστα λουλούδια τοῦ τάφου του.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

ΟΙ ΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

Δὲ θέλω νὰ μοῦ πεῖς τὸ μυστικὸ τῆς μαργαρίτας ποὺ ξεφύλλισες ἔχτες τὸ δεῖλι. Θέλω νὰ μ' ἀκούσεις τώρα. Θὰ σοῦ μιλήσω ἀπόψε πολὺ γλυκὰ, δὲ θὰ σὲ θυμώσω, δὲ θὰ σὲ κάμω νὰ γίνεις κακιά. Τὸ νοιώθω πολὺ βαθιὰ πῶς μ' ἀγαπᾶς, πῶς ἡ ζούλια σου σὲ κάνει νὰ μοῦ θυμῶνεις. Εἶσαι καλὴ. Δὲν εἶσαι θυμώδισσα σὰν τῆς θάλασσας τὴν ὄψη. Ἐσὺ εἶσαι ἡμερὴ καὶ καλὴ σὰν τὸν κάμφο, ποὺ βλασταίνει τὰ λουλουδάκια ποὺ ἀγαπᾶς, τὶς μαργαρίτες ποὺ θὲς νὰ ξεφυλλίζεις. Θὰ σοῦ τὰ τραγουδήσω τὰ λόγια μου, θὰ σοῦ τὰ κλάψω, ἂ θὲς, μὰ θὰ μ' ἀκούσεις. Ἄκου με, καὶ κἀτά με κατὰματα, τί ὅσο θεωροῦν τὰ μάτια σου τὰ μάτια τὰ δικά μου, δὲ θὰ ριζώσει μέσα σου ποτέ, ποτέ θὰ πυργώσει μέσα σου τὸ ψέμα.

Δὲ μ' ἀφίσεις νὰ σοῦ μιλήσω ἔχτες τὸ δεῖλι. Δὲν ἤθελες νὰ μ' ἀκούσεις. Δὲν ἤθελες νὰ μὲ πιστέψεις. Μὰ τώρα ἐκεῖνο τὸ δεῖλι ἐγίνηνκεν ἔχ τ ἔ σ.

— Μὴ μοῦ μιλήσεις, μούπες, γιατί δὲ θὰ πιστέψω! Καὶ γὰρ σεβάστηκα τὸ πεισμά σου, κ' ἐφυγα μὲ σκυμένο κεφάλι δὲν ἐφυγα σὰ φταίχτης· ἐφυγα σὰ σκλάβος ἀδικημένος, ποὺ δὲν τολμᾷ τὸ δίκιο του νὰ πεῖ μπρὸς στὸν ἀφέντη. Περήφανα εἶχα σκύψει τὸ κεφάλι μου, γιατί τοῦ σκλάβου ἡ περηφάνεια αὐτὴ εἶναι. Κ' ἡ γὶς τῆς στράτας διαβαίνε, χανότανε κάτω ἀφ' τὰ μάτια μου τὰ θολωμένα. Τώρα τὸ δεῖλι ἐκεῖνο γίνηνκεν ἔχ τ ἔ σ.

Κὶ ὅμως μοῦ φάνηνκεν ἔχτες πῶς σ' ἀκούσα ξεπίσω μου νὰ κλαῖς καὶ κλαίγοντας νὰ λὲς ἐμὴ φεύγεις, στὰ σου! Καὶ στὰθηκα Ἰγύρια πίσω νὰ σὲ ἰδῶ, κὶ ἀκόμα ἐσὺ ξεφύλλισες τοῦ κάμφο ἡ μαργαρίτες.

Οἱ ὦρες περνοῦνε. Γιὰ νὰ ξαναρθοῦν ἀραγες; Τὸ ξέρω ἐγὼ τὸ μυστικὸ τῆς μαργαρίτας ποὺ ξεφύλλισες ἔχτες τὸ δεῖλι. ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

— Τὰ κόφτω ἐγὼ, εἶπ' ὁ γέροντας, κ' ἴσα, κριτς, κριτς σὰν σπαράγγια τᾶκοψε ὅλα κὶ ἀπόμεινε ὁ λόγγος σιάδι.

— Θὰ βάλω δέκα καζάνια φαγι νὰ βράσουν, εἶπ' ὁ βασιλιάς, καὶ σαράντα φούρνους νὰ βγάλουν ψωμί καὶ νὰ φάτε ὅλα. — Τὰ τρώω ἐγὼ, εἶπ' ὁ ἀράπης. Τοιμάστηκαν τὰ καζάνια κ' οἱ φούρνοι ὅλοι ἐβγάλαν ψωμί. Πῆγε ὁ ἀράπης: Γιὰ στάσου νὰ ἰδῶ ἂν ἔχουν ἄλας, εἶπε καὶ, χῶπ, ὅλο τὸ καζάνι μὲ μιὰς τὸ κατὰπινε, ὅσο ποὺ τᾶφαε ὅλα. Πάνει στους φούρνους κοιτάει τὰ ψωμιά ἂν ψήθησαν καὶ τὰ τρώει καὶ κείνα ὅλα ποὺ δὲν τὸν πρόφταιναν οἱ φούρνοι. Πῆγε χαμπέρι στὸ βασιλιά, ἔτσι κ' ἔτσι, προστάζει ὁ βασιλιάς ἄλλα τόσα νὰ φτειάκουν. — Καλὰ εἶπ' ὁ ἀράπης. Ἐβγαλε φύγα φαγι γιὰ τοὺς συντρόφους καὶ δυὸ τρία καρβέλια ψωμί, καὶ τ' ἄλλα τᾶχαψε ὅλα. — Νερό, ἀρχίνησε νὰ φωνάζει, νερό. Ἐκεῖ πέρασε τὸ ποτάμι ἀπὸ τὴν πολιτεία. Βάνει τὸ στόμα, πάει τὸ ποτάμι, στείρεψε.

Κατόπι τοῖς λείει ὁ βασιλιάς: Ἐχω ἕναν φούρνο καμῖνον σαράντα μέρες καὶ σαράντα νύχτες κ' ἕνας ἀπὸ τ' ἴσα νὰ μπεῖ μέσα. — Μπαίνω ἐγὼ, εἶπ' ὁ γέροντας μὲ τὸ ἑβδομήντα γούνας. Εἶχε κοκκινίσει ὁ φούρνος, εἶχε γένει κάρβουνο λυωμένο. Ἄχι, ρίξτε ξύλα ἀκόμα, κρυώνω, ἔκαν' ὁ γέροντας. Τοὺς φωνά-

ζει πάλι ὁ βασιλιάς καὶ τοὺς λείει: Μὲς στὴν ἀκρὴ τοῦ κόσμου βρίσκειται τὸ κόκκινο νερό. Νά, τοῦτο τὸ περιστέρι πᾶνει κ' ἐρχεται σὲ τρεῖς μέρες. Ἄν μοῦ φέρετε τὸ κόκκινο νερό μπροστύτερα ἀπὸ τὸ περιστέρι θὰ σᾶς τὴ δώκω τὴν τσιούπρα, ἂν κ' ὄχι, δὲ σᾶς τὴ δίνω. — Ἐδῶ εἶμαι, εἶπ' ὁ γέροντας μὲ τὶς μυλόπετρες,

Τὸ περιστέρι κίνησε καὶ τοῦτος ἀκόμα κάθονταν. Ἄιντε, σήκου, τοῦ λένε οἱ συντρόφοι του, τὸ περιστέρι εἶναι δυὸ μέρες ποὺ ἐφυγε.

— Ἄς ἐφυγε, ἔκαν' αὐτός. Τὴν τρίτη μέρα τίλος δίνει ἀπὸ ἕνα ζευγάρι μυλόπετρες στὰ ποδάρια του καὶ φεύγει κὶ αὐτός. Πάνει, παίρει τὸ νερό στὸ φλυτζάνι ποὺ τᾶδωκε ὁ βασιλιάς, βρίσκει στὸ δρόμο τὸ περιστέρι, τοῦ κόφτει τὴν ὄρα καὶ γυρνᾶει γληγυρότερα.

Ὁ βασιλιάς δὲν εἶχε τί ἄλλο νὰ εἰπεῖ κ' ἔδωκε τὴ βασιλοπούλα. Στέκεται τότες καὶ τοῦ λείει τὸ παιδί: νὰ τι ἀνθρώπους ἔχει ὁ τόπος μας κὶ ἂν θέλεις, κάνεις πόλεμο. Καὶ τὰ εἰνόρατά τους ἀκόμα μπορούν καὶ τὰ κάνουν. Ἐγὼ εἶδα στὸν ὕπνο μου πῶς θὰ πάρω τὴν τσιούπρα σου γυναῖκα κ' ἦρθα καὶ τὴν πῆρα. Καὶ τότες τὸ παιδί εἶπε τὸ εἰνόρο του καὶ γύρισε στὸ σπῆτι τοῦ κ' ἔζησε βασιλικὰ.

Πλοῖβισσά (Ἠλιόρος).

Μ. Κ.

ΡΩΜΑΙ·ΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙ

ΑΡΦΑΒΗΤΑΡΙ

Βραβεμένο στὸ διαγωνισμὸ τοῦ «Νουμᾶ»

(Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ περασμένο φύλλο).

Τ Ο Ν Ο Ι

Δέξες τιοτισμένες στὴ λήγουσα.

(κόμμα, τελεία, θαυμαστικό).

Θε ὄς, λα ὄς, φω νή, ζω ή,
ψυ χή, χα ρά, κε ρι, νε ρό,
λα λῶ, γε λῶ, πη δῶ, ζη σῶ,
θά ζῶ, θά πη δῶ, θά γε λῶ,
ζω ή, κα λή, ψυ χή ἄ γα θή,
νε ρό κα θα ρό, φω νή ψι λή,
θά τι μῶ τὰ κα λά,
θά πο θῶ νὰ τι μη θῶ,

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΩΗ

Η ΓΛΩΣΣΑ*

(Εγκύκλιος πρὸς ὄλους τοὺς συντάκτας τῆς «Ἀκροπόλεως» περὶ τοῦ πῶς εἰς τὸ μέλλον θὰ γράφουν τὰ ἄρθρα, συνεντεύξεις, πρακτικὰ, εἰδήσεις, ποὺ θὰ δημοσιεύωνται ἐν φύλλῳ).

Κύριοι συνάδελφοι,

Κάθε ἡμέρα ποὺ διαβάζω τὴν «Ἀκρόπολιν» βλέπω μερικὰ πράγματα γιὰ τὰ ὁποῖα δυσαρεστοῦμαι πολὺ μαζὶ σας. Γιὰτὶ ἐνῶ ξέρω πῶς εἶσθε ἄνθρωποι μὲ μυαλό, ἐνῶ ξέρω πῶς τὸ μυαλό αὐτὸ εἶχε ἀρκετὰ γράμματα, βλέπω νὰ γράφετε μιὰ γλῶσσα ἀσυνάρτητη, ξειγγλωτη, ἀχτένιστη, σὰν τσαπατσούληδες, σὰν καταδικοί ποὺ κάνουνε μιὰ δουλειὰ μὲ τὸ στανιὸ καὶ μὲ δίχως ὄρεξι. Γιατὶ ἂν εἶχατε ὄρεξι θὰ ἐγράφατε πολὺ ὁμορφα. Αὐτὸ τὸ καταλαβαίνω ὅταν σας ἀκούω νὰ φλυαρῆτε κωλυσιεργοῦντες γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι μου. Τότε φλυαρεῖτε μὲ μεγάλη ὄρεξι καὶ μιλάτε κἄτι Ἑλληνικὰ ποὺ ἂν τὰ γράφατε μὲ τὴ γλῶσσα καὶ ὄχι μὲ τὴν πέννα, θὰ ἐβγαζάμε κἄτι φύλλα ἀριστουργήματα. Ἄλλὰ δὲν ξέρω πῶς σας καθυλλικεῖ ὁ διάβολος καὶ μόλις βουβαθῆτε καὶ πιᾶσετε τὴν πέννα ξεχνάτε τὴν γλῶσσα ποὺ μιλοῦσατε πρὸ πέντε λεπτῶν. Καὶ γράφετε κἄτι ἀλαμπουρνέζικα ποὺ φέρνουνε τὸν ἄνθρωπο σὲ ἀπελπισία.

Ἀρχίζετε καλὰ στὴν ἀρχή.

Μὰ ἐκεῖ ποὺ πάτε καλὰ ξεφουρνίζετε ἔξαφνα μιὰ δοτικὴ, ποὺ μέσα στὸ χειρόγραφο κρέμεται σὰν τίς κολῶνες στοὺς τοίχους τοῦ Ἀρσακείου. Παρακάτου καρφώνετε ὡς ἓνα παλοῦκι μιὰ συλλαβικὴ αὐξήσει! Δηλαδή, εἰς τὴν ἐποχὴ ποὺ ζοῦμε, κἄτι ποὺ μοιάζει σὰν νὰ ζωγραφίζετε ἓναν ἄνθρωπο μὲ σακάκι καὶ πανταλόνι, καὶ νὰ τοῦ φορεῖτε καπέλλο ἰσπανικὸ μὲ φτερό. Τί χρειάζεται ἓνα τέτοιο λουφίο, βρε παιδιὰ, στὴ λέξι; Τί χρειάζεται μιὰ χρονικὴ

* Σημ. τοῦ «Νουμά». Τὸ ἄρθρο αὐτὸ τοῦ Σταθόπουλου δημοσιεύθηκε στὴν «Ἀκρόπολιν» (7 τοῦ Ἄλωνάρη, σελ. 2, στηλ. 2—3). Ἄμα τὸ διαβάσει κι ὁ δικός μας Χαράλαμπος Ἀντρεαδης, ποὺ βρίσκεται τώρα στὴ Ρουσία, θάποφασίσῃ νὰ μὴ γράφῃ στὴν ὑπερκαθαρεύουσα ὅσα ἄρθρα του στέλνει στὴν «Ἀκρόπολιν».

αὐξήσει σὲ ἄλλη λέξι, ποὺ μοιάζει σὰν ἀστειοτάτη ὑπόκλισι ἐμπρὸς στὴν μεγαλειότητα τοῦ δασκαλισμοῦ; Πότε ἀκούσατε νὰ μιλήσῃ κανεὶς μιὰ τέτοια φτειασιδωμένη γλῶσσα, χωρὶς νὰ ἀρχίσουν ὄλοι τριγύρω νὰ τὸν κοροϊδεύουν; Πότε ὁ πατέρας σας σὰς ἔστειλε στὸ διάβολο μὲ τὸ ἀπέλθε; Ὑποθέσατε πῶς πάτε σπῆτι σας καὶ σας ρωτᾶει ὁ πατέρας σας: «Τί νέα, βρε παιδί, ἀπὸ τὴ Βουλῆ;» Τί θὰ τοῦ εἶπητε; Μήπως θὰ ἀρχίσετε:

— Ἐνῶ ἠγόρευεν ἀπὸ τοῦ βήματος ὁ κ. Κολοκυθόπουλος, ὁ κ. Παπαρούνας ἐγερθεὶς ἠνέωξε τοὺς δακτύλους τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ ἔτεινε ταύτην πρὸς τὸν ῥήτορα, τοῦ προέδρου οὕτω ἐξαναγκασθέντος νὰ ἀνακλήσῃ τὸν κ. Παπαρούναν εἰς τὴν τάξιν καὶ νὰ ἐπιβάλῃ αὐτῷ ὅπως ἱκανοποίησῃ... καὶ τὰ λοιπὰ καὶ... ὁ κ. Παπαρούνας ἠτήσατο συγγνώμην...

Ἀκούς ἠτήσατο! Θὰ σας δειρῆ ὁ πατέρας σας. Τὸ ξέρετε καλὰ αὐτό. Δὲν τὸ λέτε στὸ σπῆτι ἔτσι, ὅπως δὲν τὸ λέτε καὶ στὸ καφενεῖο, ὅπως δὲν τὸ λέτε καὶ στὸ δρόμο. Λέτε ἄπλως ὅταν σας ρωτοῦν: Ἐνῶ μιλοῦσε ὁ Κολοκυθόπουλος τὸν μούντζωσε ὁ Παπαρούνας. Γιατὶ νὰ μὴ τὸ γράφετε κι ὄλας; Τί εἶναι ἡ ἐφημερίδα; Σὰν ἓνας ἄνθρωπος. Ποὺ βγαίνει κάθε πρωὶ καὶ μιλάει στὸν κόσμον ὅπως θὰ μιλάγε ἄνθρωπος. Πάρτε τὸν ἀναγνώστη καὶ τὴν ἐφημερίδα ὡς δύο φίλους ποὺ καθοῦνται καὶ πίνουν μαζὶ τὸν καφέ τους καὶ κουβεντιάζουν. Ὁ ἀναγνώστης ἀκούει τί εἶναι χθὲς ποὺ εἶπε, ἄς ποῦμε, ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἡ ἐφημερίδα τοῦ διηγεῖται καὶ λέει καὶ τὴν ἰδέα της, ὅπως κάθε ἄνθρωπος ποὺ ἐνῶ διηγεῖται λέει κι ὄλας ἂν ἦταν σωστὸ αὐτὸ ποὺ εἶπε. Τόσο εἶναι ἀληθινὸ αὐτὸ ποὺ φαίνεται σ' ὅποιον δῆτε νὰ διαβαζῆ ἐφημερίδα. Θὰ τὸν δῆτε νὰ ζαρώνῃ τὰ φρούδια του, νὰ θυμῶνῃ, νὰ γελάῃ, νὰ κἀνῃ ἓνα σωρὸ κουνήματα. Ξέρετε τί σημαίνουν ὄλα αὐτὰ; Διαβαζεῖ ἄρθρον καὶ σὲ κάθε γραμμὴ λέει κι αὐτὸς ἀπὸ μέσα του τὴν γνώμη του.

Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ γλῶσσα ἡ ζωντανή, ἡ ἀληθινή, ποὺ πρέπει νὰ γράφουμε. Ἡ μακαρονέζικη δὲ μιλιέται. Ὅπως δὲ μιλιέται καὶ ἡ δημοτικὴ, ἡ πολὺ δημοτικὴ, ποὺ τὴ λένε — ἄς τὴν ποῦμε καὶ ἐμεῖς—μαλλιάρη (*). Οὔτε ἡ μία, οὔτε ἡ ἄλλη. Ὅτ' ἀκολουθήσετε λοιπὸν τὰς μεταξὺ τῶν δύο. Ἀπὸ σήμερον ἀπαγορεύεται ἀυστηρῶς ἡ χρῆσις ἐκείνων ποὺ εἶπα ἀνωτέρω.

* Σημ. τοῦ «Νουμά». Αὐτὸ μὲν τὸ προτίχετε τὸ γράφει ὁ Σταθ. ἔτσι γιὰ τὸ φόβο τῶν Ἰουδαίων, μήπως καὶ τὸν ποῦνε... δημοτικιστὴ!

Κάθε συντάκτης ποὺ θὰ παραβῆ αὐτὴν τὴν Ἐγκύκλιον θὰ τιμωρῆται ἀυστηρῶς. Πρόστιμο δύο δραχμῶν θὰ ἔχετε γιὰ κάθε δοτικὴ, μετοχὴ, ἀπαρέμφατο, παρακείμενον κλπ. Ἐν ὑποτροπῇ. — (Σημειώσεις: Τίθεται πρόστιμο δύο δραχμῶν εἰς τὸν Τιμ. Σταθ. διὰ τὸ «ὑποτροπή») θὰ τιμωρεῖσθε μὲ πρόστιμο δέκα δραχμῶν. Καὶ ἂν τὸ ξανακάνετε θὰ παύσητε ὡς ἀγράμματοι καὶ ἀκατάλληλοι γιὰ τὴν σύνταξι τῆς «Ἀκροπόλεως».

ΤΙΜ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

Σ' ΕΝΑ ΑΣΤΕΡΙ

Στὴν κ. Εἰρήνη Α. Δεντρινουδ

Κεῖ ποὺ ἡ νύχτα εἶχεν ἀρχίσῃ
Στὸν καθάριον οὐρανὸ
Καὶ χαμῆλωνε νὰ δύσῃ
Κάθε ἀστὲρι τοῦ τρανοῦ,

Φῶς ἐφάνηκε στὰ μέρη
Ποὺ γλυκοχαράζει ἀγῆ,
Κ' εἶταν τὸ δικό σου ἀστὲρι
Ποὺ σημαδεβε νὰ βγῆ.

Ἐσημάδεβε, κι' ἀγάμι
Μὲ λαμπρὴ ἀκτινοβολίῃ
Ὅλοφώτιστο προβάλλει
Στὴ χροσὴ τοῦ ἀνατολῆ.

Μεσουράνισε καὶ εἶχνε
Τώρα λάμψη μακροῦ
Καὶ τὸν ἴσιο δρόμον δείχνει
Στῆς νυχτὸς τῆ σκοτινιά.

Εἶνε ὁμοιο στὴ φύση
Σὰν ἐκεῖνο τοῦ βορροῖα
Ποὺ ποτὲ δὲν πάει στὴ δύση,
Ἐχει αἰῶνια θωροῖα.

Μ' ἂν ἐκεῖνο τὸ σκεπάζει
Σύννεφο διαβατικὸ
Τὸ δικό σου δὲν τὸ ἰστιάζει,
Ἐχεις φῶς πνευματικὸ.

ΣΠΥΡΟΣ Ι. ΠΕΡΟΥΛΗΣ

θὰ πη δῶ πολὺ πολὺ,
θὰ γε λῶ μὲ χαρὰ,
νὰ ζω ἡ καλῆ.
τί χαρὰ, τί χαρὰ!

Λέξεις τονισμένες ἐπὶ τὴν παραλήγουσα.

γάλα, γάτα, μάτι, μέλι,
κῶμα, νῆμα, σῶμα, χῶμα,
λέω, πίνω, δίνω, θέλω,
χύνω, χάνω, νάζι, χάζι.
φωνάζω, τινάζω, ποτίζω.
μεγάλη λεκάνη γεμάτη γάλα.
θέλω γάλα μὲ καφέ.
θέλω ψωμὶ μὲ πολὺ μέλι.
φάγε λίγον μέλι.
ἔχω λίγον ψωμὶ.
νά ἡ μεγάλη γάτα.
τὸ καλὸ ἀγῶρι μελετᾷ.
ἔχω ἓνα βελόνι ψιλὸ.
θάρᾳψω τὸ φόρεμα.

Λέξεις προπαροξύτονες.

μάθημα, μαθήματα, νήματα,
φόρεμα, φορέματα, χώματα,
ἄλογο, ἄλογα, ἄχερα,
χάθηκε, χύθηκε, χύθηκε,
ψήθηκε, λύθηκε, δέθηκε,
χάνετε, κἀνετε, πίνετε.

τὸ φόρεμα χάνθηκε — τὸ ἄλογο λύθηκε — τὸ βόδι δέθηκε — τὸ ψωμὶ ψήθηκε — τὸ νερὸ χύθηκε.

μᾶθετε τὸ μάθημα — μὴν κἀνετε ἄταξιες — μὴ φωνάζετε πολὺ — μὴ χύνετε χώματα — μὴν πίνετε πολὺ νερὸ.
τὰ παθήματα μαθήματα.

Ἡνέματα.

ἄλογο, ἔξοχη, ἀγῶρι, ὄρα,
ἄλάτι, ἀμάξι, ἔκατό,
ἄξιος, ἀγιος, ἀγαπῶ.

ἡ μέρα ἔφεξε.
ἡ μητέρα σηκώθηκε,
θὰ πᾶμε περὶ πατο.
ἔγὼ θέλω λίγον γάλα,
ἡ μητέρα ἔβαλε πολὺ γάλα.
τὸ ἀεράκι φυσᾷ σιγά σιγά.
ὁ θεὸς ἔλατὰ ἔκαμε καλὰ.
σ' ἀγαπῶ θεέ, σὲ τιμῶ.
ἀγιος, ἀγιος, ἀγιος, ὁ θεός.
θέλω νὰ γίνω καλὸ ἀγῶρι, νὰ μ' ἀγαπᾷ ὁ θεός.
ἡ μητέρα μ' ἀγαπᾷ.

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

α	Α	α	Α	ν	Ν	ν	Ν
β	Β	β	Β	ξ	Ξ	ξ	Ξ
γ	Γ	γ	Γ	ο	Ο	ο	Ο
δ	Δ	δ	Δ	π	Π	π	Π
ε	Ε	ε	Ε	ρ	Ρ	ρ	Ρ
ζ	Ζ	ζ	Ζ	ς	Σ	ς	Σ
η	Η	η	Η	τ	Τ	τ	Τ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα Δρ. 10. — Για το 'Εξωτερικό Φρ. χρ. 10

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κισκία της Πλατείας Συντάγματος, Ομόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιάδρου (Οφθαλματρείο), Βουλής, Σταθμού υπόγειου Σιδηρόδρομου (Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, 'Εξάρχεια) στα βιβλιοπωλεία 'Εστίας' Γ. Κολάρου και Σακέτου (δόδος Σταδίου, αντίκρυ στη Βουλή).

'Η συνδρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ενός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

πούσιτε στον κ. Σιμόπουλο ο ταμίας Πειραιώς-Αίγινης κ. 'Αποστολάκος ἃ ζυγιστεί βραβαίνει περισσότερο από τις διακόσες χιλιάδες πού κλεψε ἢ «πούχασε», ἀφοῦ ὁ κ. 'Αποστολάκος ὑποστηρίζει στο γράμμα του, και τον πιστεύουμε, πὼς οἱ διακόσες χιλιάδες πού λείπουν ἀπὸ τὸ ταμεῖο... πέρανε «δῦμα τοῦ καθήκοντος».

"Αν τᾶφαγε ἢ τοῦ τὰ φάγανε, τὸ ἴδιο κάνει. Τὸ ζήτημα εἶναι πὼς τὰ χρήματα χανήκανε, πὼς χανήκε κὶ ὁ κ. ταμίας και μόνο τὸ γράμμα του δὲ χανήκε, γιατί ἃ χανότανε κὶ αὐτὸ ἢ σφοδρὰ θάτανε μεγάλη ἀφοῦ δὲ θὰ μα θάναμε τόσα πολύτιμα πράματα. Καὶ πρώτα πρώτα μᾶς μαθαίνει ὁ κ. ταμίας πὼς ὁ κ. Σιμόπουλος τὸν προστάτενε. «Σᾶς εὐχαριστῶ, κ. 'Υπουργέ, δι' ἣν μοὶ παρέσχετε πᾶν τὸ τε προστασίαν και ὑποστήριξιν». Μονάχα αὐτὸ

τὸ ΠΑΝΤΟΤΕ δὲν ἀξίζει τις διακόσες χιλιάδες; Ὁ κ. 'Υπουργὸς προστάτενε πᾶν τὸ τε τὸν κ. ταμία κὶ ὁ κ. ταμίας βοντοῦσε ὅ, τι μπορούσε ἀπὸ τὸ ταμεῖο ἀφοῦ εἶχε πᾶν τὸ τε τὴν προστασία τοῦ κ. 'Υπουργοῦ. 'Υπάρχει ἐλπίδα τὴν προστασία αὐτὴ νὰ μὴν τὴ χάσει κὶ δταν ἀποφασίσει νὰ παρουσιαστῆ μπροστὰ στο δικαστήριον νὰ δώσει λόγο γιὰ τὴν πατριωτικὴ του αὐτὴ πράξη.

Μὰ τὸ πολύτιμο γράμμα δὲ μιλάει μονάχα γιὰ τὴν 'Υπουργικὴν προστασία. Μιλάει γιὰ χίλι ἀδύδ πράματα, μιλάει γιὰ λωποδυτικὰ κόλπα πὸν γίνονται ἀπὸ ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τῶν ὑπουργείων, μιλάει γιὰ ἐθνικὲς ὑπερσεῖες—και μιλάει γιὰ ὅλ' αὐτὰ μὲ τόση ἀδιαντροπιὰ πὸν σὲ κάνει νὰ πιστεύεις πὼς δὲ ζεῖς μέσα σ' ἐλεύτερο Κράτος παρὰ σ' ἕνα ἀτέλειωτο Φρενοκομεῖο πὸν τρελλοὶ μέσα σ' αὐτὸ εἶναι ὅλ' οἱ τίμοι ἀθρώποι, και δεσμοφύλακὲς τους ὅλ' οἱ παλιαθρῶποι κ' οἱ λωποδύτες, φορτωμένοι ὅλοι τους τιμὲς και ἀξιώματα και μοναχὴ δουλιὰ ἔχοντας νὰ φορολογοῦνε νὰ κλέβουνε και νὰ τυραννοῦνε ποιμιλότροπα τοὺς τρελλοὺς.

Τὸ γράμμα τοῦ κ. 'Αποστολάκου μπορεῖ, και τοῦ ἀξίζει, νὰ μεταβληθῆ σὲ ρίμες πεταχτὲς, νὰ μπεῖ σὲ τρελλὴ μουσικὴ και νὰ τραγουδιέται σὲ καφε-σαντάν. Τί κάθεται ὁ κ. Γιάν τοῦ «Μαύρου γάτου»; Νὰ ἐπιτωχία πρώτης γιὰ τὸ Κατακλῶμ!

—Κατακλῶμ, τὸ Ρωμαϊκὸ! Κατακλῶμ!..

Ο ΛΗΣΤΑΡΧΟΣ

Καράμπελας, καθὼς τηλεγραφήσανε ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία, εἶτανε νὰ περάσει τις προάλλες ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ και νὰ φύγη γιὰ τὴν Ἀμερικὴ και λόγου του.

Φαίνεται θάπελπιστηκε κὶ ὁ ἀξιώτιμος αὐτὸς συμπολίτης μας ἀπὸ τὰ χάγια πὸν μᾶς δέρνουν και ἀποφάσισε νὰ γίνε ἀπὸ λήσταρχος μετανάστης. Οἱ δικαί μας πρέπει μὲ κάθε θυσία νὰν τότε κρατήσουν ἐδῶ, διορίζοντάς τονε ἀκόμα και ταμία, γιατί τέτεια φρούτα δὲ μᾶς σφεύρει νὰ τᾶφίνουμε νὰ φεύγουν ἀπὸ τὸν τόπο μας. Μᾶς ξέρουν τόσο καλά ὅζω, ὅστε δὲν εἶναι καμιά ἀνάγκη νὰν τοὺς στέλνουμε και τοὺς ληστᾶδες μας γιὰ νὰ μᾶς γνωρίσουν καλύτερα.

ΚΑΠΙΟΣ

πὸν διάβαζε τις προάλλες πὼς οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ

Οικονομικοῦ δυσαρεστήθησαν και λογαριάζουνε νὰ διαμαρτυρηθοῦνε γιὰ τὸ σῶμα τους ἀδικήθηκε στοὺς τελευταίους στρατιωτικὸς προβιβασμοὺς, εἶπε·

—'Η Κρήτη χάνεται, ἢ Μακεδονία κιντυνεύει, τὸ 'Ἔθνος μας χτυπιέται ἀπὸ χίλιες δυὸ μεριές, κὶ ὅμως οἱ ἀξιωματικοὶ μας μόνο τὰ γαλόνια συλλογίζονται, σὰν τοὺς χαρκόπους σαλίγκαρους τοῦ γέρο-Αἴσωπου! . . .

'Ο ἀθρῶπος αὐτὸς δὲν εἶτανε προδότης. Σᾶς τὸρκιζόμαστε.

ΑΙΩ

τις ἀηδέστατες ἠθικολογίες πὸν μᾶς προσφέρουν κάθε τόσο μερικὲς φημερίδες γιὰ μερικὰ καλοκαιρικὰ θέατρα, μᾶς ἔσωσε ἕνα ἐξυπνο και δυνατὸ χρονογράφημα τοῦ Παπαντωνίου πὸν δημοσιεύτηκε σὲ «'Αττυ» (Τρίτη 11 τοῦ 'Αλωνάρη).

'Ο Παπαντωνίου μὲ δυνατὰ ἐπιχειρήματα και μὲ τὴν σιδερένια λογικὴ μᾶς ἀπόδειξε πὼς σ' ὅλα τὰ θεάματα μπορούνε νὰ πηγαίνουν οἱ ἄντρες, πὸν τὰ ξέρουν ὅλα, και πὼς ἠθικὴ τῶν ἄντρων, λείει ὁ Παπαντωνίου, ὑπάρχει μονάχα δταν οἱ ἄντρες ἔχουν σὲ πλάι τους, σὲ τέτεια θεάματα, γυναῖκες ἢ ἀνήλικα παιδιὰ.

Τέτεις διαμαρτυρήσεις, σὰν τοῦ Παπαντωνίου, χρειάζονται καμιά φορὰ γιὰ τὴν ἀποδείχουν πὼς οἱ φημερίδες μας δὲ γράφονται μονάχα ἀπὸ ταρτούφους κὶ ἀπὸ στενοκέφλους.

ΔΕΝ

εἶναι ὁ 'Αποστολάκος ὁ πρῶτος δημοσίος ταμίας πὸν κλέβει. Τόσες και τόσες κλεψιές σὲ ταμεῖα γενήκανε προτύτερα κὶ ὅμως ἢ Κυβέρνηση, σὲ νὰ γίνεται πρώτη φορὰ κλεψιὰ σὲ ταμεῖο, ξαφνιαζεται και ζιππάζεται και σκέπτεται «νὰ λάβει μέτρα διάφορα πρὸς περιορῶρησιν τοῦ δημοσίου πλοῦτου», νὰ ζητήσῃ προσόντα κ' ἐγγυήσεις ἀπὸ τοὺς ταμίες, νὰ διορίσει περισσότερους οἰκονομ. ἐπιθεωρητὲς και νὰ κάνει ὅ, τι τὴ φωτίσει ὁ διάολος.

Μὴν ταραζέστε και τίπτ' ἀπ' αὐτὰ δὲ θὰ γίνε. Τώρα λέγονται πὸναι ζεστὸ τὸ πρᾶμα. Αὔριο πὸν θὰ κρῶσει, θὰ ξεχαστοῦν ὅλ' αὐτὰ και τὰ πράματα θὰ μείνουνε στὴ θέση τους, πὸναι τόσο καλά βαλμένα, ἀφοῦ ἂν τύχει κὶ ἀλλάξουνε δὲ θὰ μπορεῖ ὁ κάθε κ. Σιμόπουλος νὰ προστατεύει τοὺς 'Αποστο-

θ	Θ	θ	Θ	υ	Υ	υ	Υ
ι	Ι	ι	Ι	ρ	Ρ	ρ	Ρ
κ	Κ	κ	Κ	χ	Χ	χ	Χ
λ	Λ	λ	Λ	ψ	Ψ	ψ	Ψ
μ	Μ	μ	Μ	ω	Ω	ω	Ω

ΦΩΝΗΕΝΤΟ

ΑΝΑΜΑΣΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΣΥΦΩΝΑ

"Αρθρα· ὀ—οἰ, ἠ—αἰ, τὸ—τὰ

λα γός,	γά τος,	λύ κος,	λό φος,
κῆ πος,	κό πος,	φί λος,	μῦ λος,
πίσ σα,	πίν να,	κίσ σα,	λύσ σα,
"Αν να,	μάν να,	Σάρ ρα,	ράμ μα,
άρ νι,	καρ φι,	χόρ το,	χαρ τι,
μαλ λι,	φύλ λο.		

'Ο λα γός ἔ φα γε τὸ λά χα νο.
Τὸ ἀρ νι ἔ φα γε τὸ χόρ το.
'Ο λύ κος ἔ φα γε τὸ ἀρ νι.
'Ε νας γά τος πο νη ρός φά να ζε.
'Ο γά τος ἔ φα γε τὸ γά λα,

'Ο μῦ λος ἄ λε σε τὸ σι τὰ ρι.
'Ο κῆ πος γέ μι σε ρό δα.
κῆπος—κόπος. φίλος—μῦλος,
πίνα—πίσσα, κίσσα—πίσσα,
χαρτι—καρφι.

ΔΙΦΤΟΓΓΟΙ

ει ει

'Η γά τα φω νά ζει. — Τὸ γα τὰ κὶ θέλει γά λα. — Τὸ κα νά ρι πε τᾶ. — Τὸ πε πὸνι μὺ ρί ζει. — Τὸ σι τὰ ρι γί νε ται. — 'Η ἄ γελά δα πει νᾶ, θέ λει νὰ φά ει· δι ψᾶ, θέ λει νε ρό.

αι αι

'Ε να ἄ γω ρά κὶ παί ζει μὲ τὸ γα τὰ κὶ. — Καὶ τὸ γα τὰ κὶ θέ λει νὰ παί ζει. — Τὸ ἄ γω ρά κὶ πει ρά ζει τὸ γα τὰ κὶ. — Τὸ γα τὰ κὶ εἶ ναι κα κό, θυ μῶ νει. — Καὶ τὸ ἄ γῶ-

ρά κὶ εἶ ναι κα κό. — Τῶ ρα τὸ ἄ γω ρά κὶ πονεῖ, και τὸ γα τὰ κὶ πο νεῖ.
αῖ—φα ῖ, κα ῖ κὶ, κα ῖ κά κὶ, κα ῖ λα, κε-λαῖ δῶ, Χάι δῶ.

ου ου

που λι, που λά κὶ πού που λο, βου νὸ, λου-λου δά κὶ, λα γου δά κὶ, πι ρού νι, πι ρου νά κὶ. — Τὸ κα νά ρι εἶ ναι ὦ ραῖ ο που λά κὶ· πε τᾶ πά νω κά τω.

—Κά θε που λι ἔ χει πού που λα.
—Πά νω που λά κὶ, κά τω που λά κὶ, ποῦ εἶ σαι που λά κὶ; πά ει τὸ που λί!

—'Ο πε τει νός φω νά ζει κου κου ρί κου κου κου ρί κου.

—Σῆ με ρα θὰ κά νω ἄ ε τὸ, ἄ ε τὸ μὲ τὴν οὔ ρα νὰ πε τὰ ει ἄ ψη λά· τί ὦ ραῖ α τί κα λά!

λάκηδες κι ὁ κάθε κ. Ἀποστολάκος νὰ δειάζει τὸ ταμεῖο . . . ἀπὸ πατριωτικούς λόγους.

Ἐκεῖνο πάλι πού λένε, νὰ διορίσουνε σὲ μερικά ταμεία Οἰκονομικούς ἀξιωματικούς, εἶναι νὰ ξεραίνε-σῶσαι γέλια. Μήπως ἕνας καὶ δυὸ εἶναι οἱ Οἰκονομ. ἀξιωματικοὶ πού περᾶσανε ἴσαμε τώρα ἀπὸ τὰ Στρατοδικεῖα γιὰ παρόμοιες μπερμπαντοδουλιές ;

Τὸ ρᾶσο δὲν κάνει τὸν παπᾶ, μὰ οὔτε καὶ ἡ στολή τὸν τίμιο ὑπάλληλο.

ΜΙΑ

ἀπόδειξη τρανή κι αὐτὴ στὸ γενικὸ ζεβίδωμα. Ἡ Ἱερ. Σύνοδος ἐκλεξε τοὺς Δεσποτάδες καὶ ἡ Κυβέρ-νηση δὲν τοὺς διορίσε γιατί, λείε, οἱ βουλευτάδες θέλανε γιὰ τίς ἐπαρχίες τους ἄλλους κι ὄχι κείνους πού ἐκλεξε ἡ Σύνοδος.

Καὶ τὰ γράφουν αὐτὰ οἱ φημερίδες ἔτσι, δίχως σκόλια, σὰ φυσικώτατα πράματα, κ' ἔπειτα ἀπο-ροῦν οἱ ἴδιες πὼς ὅσο πάει καὶ σθίνει ὀλότελα τὸ θρησκευτικὸ αἴσθημα στὸ λαό !

Μὰ πὼς θέλετε, θεομπαῖχτες, νὰ σεβαστεῖ ὁ λαὸς τὴ θρησκεία ὅταν κάθεστε καὶ τοῦ λῆτε πὼς τὸν ἀντιπρόσωπό της, σὰ νᾶνε κανέναν τελωνοφύλακα, τὸν διορίζει ὁ βουλευτής ;

Σὲ μερικές περιστάσεις ἐπιβάλλεται τὸ ψέμα, μὰ δὲν τὸ νιώθετε.

ΒΡΕΘΗΚΕ

καὶ μιὰ φημερίδα γνωστικῶς, μίσα σὲ τόσες θεοπά-λαβες, νὰ δώσει μιὰ συμβουλὴ λογικὴ στοὺς Κρητι-κούς. Νὰ μαζευτεῖτε ὄλ' οἱ Κρητικοί, τοὺς εἶπε ἡ «Ἀκρόπολη», συμπολιτευόμενοι κι ἀντιπολιτευόμε-νοι, γύρω ἀπὸ τὸν πρίγκηπα, νὰ γίνετε ὅλοι μιὰ ψυχὴ, καὶ νὰ πολιτευτεῖτε σύμφωνα μὲ τίς περι-στάσεις.

Αὐτὸ λέγεται λογικὴ. Τὸ ἄλλο πού συμβουλέ-ψανε μερικές πατριωτικὲς φημερίδες τοὺς Κρητικούς, νὰ πάρουνε δηλ. τὰ ὄπλα καὶ νὰν τὰ βάλουνε μ' ὄλη τὴν Εὐρώπη, λέγεται παλαβομαρὰ.

Ἡ ἀρώστεια αὐτὴ, ὅσο κι ἂν εἶναι πατριωτικὴ κι ὄχι δημοκοπικὴ, δὲν τοὺς ἀφίνει νὰ νιώσουν καὶ τὴ μεγάλη θυσία πού κάνει σήμερα ὁ πρίγκηπας Γεώργιος νὰ μὴ φεύγει ἀπὸ τὴν Κρήτη μὰ νὰ μένει σὰν πιστὸς πατριώτης στὴ θέση του, κ' ὕστερ' ἀπὸ τὴν τελευταία ἀπόφαση τῆς Εὐρώπης.

ΤΡΕΛΛΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ

Πλάθει κι ἀνασταίνει
Τόσα ὁ Νοῦς παλάτια
Ρήγισσες, πὸν νταίνει
Μ' ἄστρα κι ὁμορφάνει
Μὲ γαλάζια μῦτια.

Πλάθει κι ἀνασταίνει
Τόσα ὁ Νοῦς στὸν Κόσμο:
Κάι, πὸν πεθαίνει
Κάτου ἀπὸ τὸ δίδασμο
Καὶ μ' ἀνθὸς πληθαίνει.

Πλάθει κι ἀνασταίνει
Τέτοια ὁ Νοῦς αἰθέρια,
Ποῦ δ,τι ἀνάβει ἀστέρια
Φῶς ἀχνὸ ἀπομένει
Στὰ τρανά Του χέρια.

Πλάθει κι ἀνασταίνει...
Ἕνα ὅμως μονάχα,
Μιά νυχτιά πὸν σταίνει,
Μάγισσά Του ἢ βλάχα
Λάμια, πὸν ἀνασταίνει

Λύσσας καὶ κατάρας
Τοὺς ἀχνούς, — τὸ ρίχνει
Νά, μέσ' στῆς ἀντάρας
Τὸ σκοτάδι λύχνει
Φαίνονται τρομάρας

Τὰ δυὸ ἀστραφτερά της
Μῦτια στὸ σκοτάδι —
Δυὸ φωτιές σιὸν Ἄδη —
Καὶ τὰ δυὸ φτερά της,
Μαῦρα σὰ γαγάτης,

Γύρω του ἀνεμίζουν
Καὶ τὸ ἀπογκρεμίζουν.

Σπέτσες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΚΑΤΑΚΛΟΥΜ

Στὰ ὑπόγεια τῆς μεγάλης μπηραρίας τὰ «Ὀλύμ-πια» ἔχει τὴν τρύπα του ὁ «Μαῦρος Γάτος». Δὲν εἶναι ἀληθινὸς γάτος, ἂν καὶ ἔχει τρίχωμα ὄσο καὶ οἱ ἀληθιν.ί. Κάθε ἄλλο. Εἶναι ὁ τραγουδιστῆς, ζω-γράφος, καρικατουρίστας, χοριτολόγος, μονολογο-γράφος κτλ. κτλ. Ἄντι ἴαν εἶναι ὁ Παριζιάνος μποῦμ μὲ μακριὰ μαλλιά, μουσὶ, γυαλιὰ καὶ στα-χτιά ρεδιγγότα ἔχει βοηθοὺς τὴν κυρία Ἰὸλ μὲ χαριτωμένη Γαλλίδα πού ἀπαγγέλλει νοστιμώτατα καὶ διαβληκώτατα, καὶ ἕναν κύριο πού μοιάζει τόσο τοῦ Σαμφᾶκου, ὥστε νὰ εἶναι π'ἂ γνωστὸς στὸ Κα-τακλόμ μὲ τ' ὄνομα τοῦ Ἀθηναίου.. ἀναρχικοῦ.

Καὶ τί κάνουν στὸ ὑπόγειο; Ὅ,τι θέλετε. Πρῶτα ὅταν μπαίνετε ὡς ἀναγγέλλει ὁ ἴαν ἐπισημώτατα.

— Ὁ κύριος ἔρχεται ἀπὸ κηδεῖα.

— Ἐτοῦτος ἔρχεται ἀργὰ γιὰ νὰ δειξτεῖ πὼς εἶναι ἀριστοκράτης.

Οἱ ἄλλοι πού ἔχουν πιάσει τραπεζᾶκια ἀπὸ νω-ρίτερα γελοῦν, φωνάζουν κ' ὕστερα ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀλλόκοτη ἀποθέωση ξαναρχίζει ὁ ἴαν τὸ τραγού-δια του.

Εἶναι πεταχτὰ τραγουδάκια, πειραχτικά, σατυ-ρικά, γεμάτα καλαμπουρία καὶ ἔχουν τὰ παραδο-ξώτερα θέματα Ὁ Τσάρος Νικόλαος. Ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Κάιζερ στὴν Κέρκυρα, στὸ Φάληρο κτλ κτλ. ὁ ἴαν ὁ Σιμόπουλου καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλες καντο-νέτζες ἐξατμίζονται σὰν ἀφῶδες σαμπανίας μὲς στὴν ὑπόγεια ταβέρνα πού ἀντηχεῖ ἀπὸ γέλια καὶ ἀπὸ ὄρουθο γλεντιοῦ.

★

— Πρίγκηπες καὶ πριγκηπέσδες, προσφώνει ὁ ἴαν, ξέσω πολὺ καλά πόσο διψᾶτε τίς καλλιτεχνι-κὲς ἀπολαύσεις. Γι' αὐτὸ τώρα θὰ κάνουμε τίς «τε-χνικὲς σκιές» καὶ θὰ παρακαλέσω τὸ διαλεκτὸ κοινὸ πού μὲ τμᾶ μὲ τὴν παρουσία του νὰ μένει φρό-νιμο.

Οἱ «Τεχνικὲς σκιές» εἶναι στ' ἀληθινὰ κάτι καλ-λιτεχνικώτατο πού ὀδηγεῖ τὸ θεατὴ καὶ ἀκροατὴ σ' ἕνα ὄνειρο.

Καὶ λέω ἐπιτηδες τὸ θεατὴ καὶ ἀκροατὴ γιατί ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ μουσικὴ ἐνωμένες μᾶς ξεση-κάνουν γιὰ λίγες στιγμὲς ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τῆς ταβέρνας.

Στίχοι τοῦ Σιλδέστρ. τοῦ Βινύ, μελοποιημένοι καὶ εἰκόνες τοῦ ἴαν πού προβάλλονται σ' ἕνα μι-κρὸ, λευκὸ παννί, ἐνῶ τὸ διαμέρισμα εἶναι σκοτει-νιασμένο.

Οἱ προβολὲς παρακολουθᾶνε τὸ τραγούδι. Φαί-νονται καὶ σβύνουν ἄρεμα, ὄχι ἀπότομα, ὅπως γεννιέται καὶ χάνεται μιὰ εἰκόνα στὴ φαντασία μας.

Καὶ εἶναι ὡραία αὐτὴ ἡ μετάπτωση ἀπὸ τὰ γέ-λια στὴν καλλιτεχνικὴ συγκίνηση.

Στὸ τέλος ὁ ἴαν τραγουδαὶ τὸν «Ἐθνικὸ ὕμνο τοῦ Κατακλόμ» ἐνῶ τὸν συνοδεύουν μὲ καρμποῦ-ζες εἰδικὲς οἱ γλεντιζέδες χειροκροτήματα ρυθμικά ἀντηχοῦν κ' ὁ κόσμος φεύγει εὐχαριστημένος χωρὶς νὰ θυμᾶται τί σκοουτοῦρες εἶχε σήμερα καὶ χωρὶς νὰ συλλογιέται τί καινοῦργιες θᾶχει αὔριο.

A. M.

ια ια

Τὰ παι δά κια ἔ χου νε μα τά κια, χε-ρά κια, πο δα ρά κια.

Τὰ παι δά κια παί ζου νε.

Μὲ τὰ μα τά κια πα ρα τη ρου νε.

Μὲ τὰ χε ρά κια παί ζου νε καὶ πιά νου νε.

Μὲ τὰ χε λά κια μι λου νε, γε λου νε, λέ-νε κα λά λο γά κια.

Μὲ τὰ πο δα ρά κια πη δοῦ νε καὶ πα-του νε.

Ἡ κα ρυ διὰ κά νει κα ρύ δια, ἡ μη-λιά μη λα, ἡ κυ δω νιά κυ δώ νια, ἡ λε μο-νιά λε μό νια, ἡ συ κιά συ κα, ἡ ἀ πι διὰ ἀ-πί δια, ἡ κο λο κυ θιά κο λο κύ θια καὶ ἡ φα-σου λιά φα σου λια.

οι οι

λα γοι, γά τοι, λύ κοι, λό φοι, κη ποι, κό ποι, φί λαι, μύ λαι, γυ ραι, χοί ραι, τοί χοι.

Οἱ λα γοι εἶ ναι ζω η ροί.

Οἱ γά τοι εἶ ναι πο νη ροί.
Οἱ λύ κοι εἶ ναι θε ριά.
Οἱ λό φοι εἶ ναι χα μη λά βουνά.
Οἱ κη ποι εἶ ναι ὦ ραί οι: ἔ χου νε ὦ ραί α
λου λού δια.

Οἱ φί λαι εἶ ναι σὰν ἂ δερ φοί.
Οἱ μύ λαι γυ ρί ζου νε καὶ ἂ λέ θου νε τὸ
σι τά ρι.

Οἱ χοί ροι εἶ ναι ζῶ α.
Οἱ τοί χοι εἶ ναι χα μη λοί ἢ ἂ ψη λοί.
— Εἶ ναι κα μω μέ νοι ἂ πὸ σα νί δια καὶ
ξύ λα καὶ ἄλ λα.

αυ (=αβ)

αὐ γὸ, αὐ γὰ,
σαύ ρα.

Τὸ που λι κά νει αὐ γό.— Ἄ πὸ τὸ αὐ γὸ
γί νε ται ἔ να που λά κι.

Ἡ σαύ ρα εἶ ναι ζῶ ο.— Ἡ σαύ ρα εἶ ναι
σὰ φί δι, μὰ ἔ χει πό δια.— Καὶ ἡ σαύ ρα γεν-
νᾶ αὐ γά.

αι' (=αδ)

αὐ τί, αὐ τιᾶ,
δαυ κι, δαυ κιᾶ,
καυ κι, ναύ της.

Ἐ χω δυὸ αὐ τιᾶ.— Μὲ τὰ αὐ τιᾶ ἀκούω.

Ἐ λα γ ρ ε ἔ χει με γά λα αὐ τιᾶ.— Ἄ γα-
πᾶ πο λὺ τὰ δαυ κιᾶ.

Ἡ χε λῶ να ἔ χει καυ κι.

ευ (=εδ)

εὐ κή, ψεύ της,
ψευ τιᾶ.

Εὐ κή γο νέ ων ἔ πα ρε καὶ τὰ βου νᾶ
ἂ νέ βα.

Ἐ ψεύ της λέ ει ψέ μα τα.

ει' (=εβ)

ἂ λεύ ρι, ἂ λευ ρᾶς,
ἂ λευ ρω μέ νος,

ΑΠΟ ΤΟΥΣ «ΗΣΚΙΟΥΣ ΣΤΑ ΝΕΡΑ»

ΒΡΑΔΙ

Του Μ. 'Ανθέμν.

Τι γλύκα χύνει στην καρδιά μου ή ώρα
Που χάνεται το φώς και το σκοτάδι
Σιγανατέλλει απ' το βουνό. Τό βράδι
Νά το' φώς είναι για σκοτάδι τώρα;

Σάν καρτερείς τη νύχτα την καλή σου
Κι' απ' τη χαρά που θάρθει αναγαλλιάζεις,
Μ' αυτή δε φαίνεται κι' αναστενάζεις.
Λύπη ή χαρά γεμίζει την ψυχή σου;

Μά να την, έρχεται άλαφρή τρεχάτη
Κ' ένα φίλι γελάει στο γλυκό μάτι ..
'Αχόρταστη ώρα της χαράς εκείνης!

'Ετσι όταν μέσ' απ' τὰ κλαριά περνάει
'Ολογιομο το μάτι της σελήνης,
'Ω το φίλι που ό νούς μου κλυμπάει!

ΜΗΤΣΗΣ ΚΑΛΑΜΑΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΝΕΑ ΕΡΓΑ

Μεγάλη εϊτανή θεατρική κίνηση τών δυό περα-
σμένων εβδομάδων. Έργα καινούρια, ξένα και πρω-
τότυπα, παραστάθηκαν στα διάφορα θέατρα και
θέρυβος πολύς γεννήθηκε γύρω σε ήθοποιούς και σε
συγγραφείς. Ο κ. Οικονόμου πρώτα, ό γνωστός σκη-
νοθέτης του Β. Θεάτρου, έσχημάτισε θίασο κι έρ-
χισε παραστάσεις στο παλιό Βαριετέ που ξαναχά-
ρηκε έτσι καινούρια ζωή με το δημιουργικό δαιμό-
νιο του νέου διευθυντή του. Ένα έργο από κείνα που
δέν είναι ούτε δράμα, ούτε κωμωδία, ούτε κανε φάρ-
σα, κι όμως φαίνεται πως είναι λίγο απ' όλ' αυτά,
χρησίμεψε για πρώτη του θίασου. Ο «Σέρλοκ
Χόλμς» του γνωστού ρομάντσου του Κόναν Ντόιλ,
ένέπνευσε τον άγνωστο συγγραφέα του σκηνικού Χόλμς
να γράψη δράμα με τέτοια υπόθεση, βάζοντας απάνω
στη σκηνή τις διάφορες περιπέτειες του τρομερού
άστυνόμου. Ίσως το έργο αυτό να είναι κατώ-
τερο και απ' τη χειρότερη φραντσέζικη φάρσα,
σ' έμας όμως που βουτηγμένοι είμαστε στα βαλτο-
νέρια της παριζιάνικης αηδίας μας φάνηκε μόνο για
τη πρωτοτυπία του σαν καλύτερο από κάθε άλλο

φεύγω, φευγάλα,
εύλογια.

Τό αλεύρι γίνεσαι από το σιτίρι.—
'Από το αλεύρι γίνεσαι το ψωμί.

nu (=n6)

Ηύρα ένα αυγό.— Έσύ τί ηύρες;—
'Ο φίλος ηύρε το φίλο.

ΔΥΟ ΟΜΟΙΑ ΣΥΦΩΝΑ

ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΤΗΣ ΛΕΞΗΣ

σάκκος, λάκκος, φύλλος, φελλός, άλλος,
φύλλο, πίσσα, πίννα, κόμμα, ράμμα, άμ-
μος, κισσός, κόκκος.

'Ο φύλλος είναι ζούδι.— 'Η φύλλα γεν-
νά αυγά.— 'Ο φύλλος πηδά άψηλά.

'Η θάλασσα έχει άμμο.— 'Ο άμμος
είναι ψιλό.

μά που ό θίασος αποφάσισε να μνή άρχισή με κάτι
σοβαρότερο.

*

Πρέπει να πούμε μια μεγάλη αλήθεια. Ο κ.
Οικονόμου είναι λαμπρός δάσκαλος, οι μαθητές του
 όμως έξόν από λίγα πρόσωπα δε φαίνεται να πολυ-
 παίρνουνε από τη διδαχή του. Όσο κι' εν προσπα-
 θήση όσο κι' εν βασανιστή είναι ζήτημα μεγάλο εν
θά καταφέρη να βγάλη τους ήθοποιούς του απ' το
παλιό καλούπι. Στην πρώτη παράσταση, ποιός ξέ-
ρει ύστερα από πόσες δοκιμές, ήταν όλα στη θέση
τους. Μπορούσε κανείς εύκολα να παρατηρήση όλα
τά σημάδια της επίμονης της συστηματικής διδα-
χής σε κάθε τι ως και στα μικρότερα ακόμα. Οι
κινήσεις όλων τών προσώπων ήταν μετρημένες, ό τό-
νος της φωνής τους, ό χρωματισμός τών λέξεων, οι
χειρονομίες τους, όλα καλά λογαριασμένα. Ένα μάτι
λές άγρυπνο τους παρακολουθούσε κ' ένα χέρι σιδε-
ρένιο τους μετακινούσε δώ κ' εκεί. Όστε βήμα πιο
μπροστά ούτε πιθκμή πίσω. Έβλεπες ότι είχες
μπροστά σου θέατρο με δάσκαλο.

*

Στη δεύτερη όμως παράσταση, στην δυστυχι-
σμένη φάρσα «Όλα δανεικά» ούτε έχνος της πρώτης
έντύπωσης. Οι ήθοποιοί που παίζανε δέν ξεχώριζαν
από ήθοποιούς κοινού θεάτρου. Έξόν πάντοτε από
δυό τρία πρόσωπα. Κι' ό λόγος απλούστατος. Στην
πρώτη οι τεχνίτες που λάβανε μέρος ήταν οι περ-
σότεροι απ' το Βασιλικό κ' είχαν πάρει φυσικά
μαθήματα απ' το δάσκαλό του, ενψ στη δεύτερη
οί πιο πολλοί ήταν παλιοί ήθοποιοί ξένοι προς κάθε
διδαχή. Έπειτα σ' αυτή δέν έγιναν όσες δοκιμές
έπρεπε να γίνουν γιατί το εμπόριο τρώει την τέχνη
και καιρός δέν υπήρχε.

*

'Η κ. Μ. Κοτοπούλη μάς έκανε μια πολύ εύ-
χαριστη έκκληση. Μας παρουσιάστηκε στην τρίτη
πράξη του «Σέρλοκ Χόλμς» σ' ένα ρόλο πρωτότυπο
κι αληθινά χαριτωμένο. Έπαιξε την Παριζιάννα Βα-
ρωνέσα τόσο γουστόζικα, με τόσο σκέρτσο, ώστε δί-
κια ό κόσμος συναρπάστηκε και την καταχειροκρό-
τησε. Περιμένουμε όμως να τη δούμε σε ρόλο κάπως
πιο γεμάτο, πιο έσωτερικό, για να καμαρώσουμε το
ταλέντο της και στην κωμωδία, γιατί το πρόσωπό
που έπαιξε στο Σέρλοκ ήταν περισσότερο ζήτημα με-
λέτης κ' επίμονης καρά καθαρής Τέχνης.

'Η μέλισσα πετᾷ εδω κ' εκεί.
'Η μέλισσα κάνει μέλι και κερί.
'Η κίτσα είναι πουλί.
'Ο λάκκος είναι γεμάτος νερό.
'Ο σάκος είναι γεμάτος άλάτι.
Τό ράμμα είναι ψιλό.

ΔΥΟ ΣΥΦΩΝΑ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΤΗΣ ΛΕΞΗΣ

ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΕΝΑ ΧΩΡΙΣΤΑ

άρνι, καρφι, χαρτι, άρμη, καρπός, σαργός,
κορμός, δαρμός, σεράρι, χορτάρι, πόρτα,
άδερφή, άδερφός, πελαργός, σέρνω, γέρνω,
δέρνω, ψέλνω, γυρνώ, περνώ, καλνώ, παίρνω.

'Ηρθεσ ήρθεσ μελιδόνη και ή άνοιξη
μάς ήρθε.— 'Η μέρα άρχίζει και μεγαλώ-
νει.— 'Ο έργάτης άρχίζει και δουλεύει.—
'Ο γεωργός άργώνει το χωράφι.— 'Η δρι-
νθα και ή πέριδικα γεννούνε αυγά.— Τό
άρνάκι τρώει χορτάρακι.— Τό θαλασσινό
νερό είναι άρμυρό.— 'Ο σαργός είναι ψάρι.

(Στ' άλλο φύλλο τελιώνει)

Στο θέατρο της «Νεαπόλεως» παραστάθηκε ό
«Αθανάσιος Διάκος» πατριωτικό δράμα. Και τό
έργο αυτό δέν ξεχωρίζει από τα συνειθισμένα πατριω-
τικά του καλοκαιριού. Μπορούμε όμως ξεχωριστά να
μιλήσουμε για την ώραία την άπλη του γλώσσα που
φυσικά κι' άρμονικά τραβάει ως τό τέλος χωρίς που-
θενά να σκοντάφτει. Άκόμα για κάποια ποίηση που
ξεπηδάει σε μερικές μεριές στα διάλογο και για τη
σχετική συντηρητικότητα που δείχνει σε πχικά πα-
τριωτικά λόγια. Ο συγγραφέας του νομίζουμε πως έχει
τη δύναμη με καιρό ίσως να γράψη ξένα λαϊκά έργα,
μια που τόσο βαθειά ξέρει τό μετχχείρισμα της δη-
μοτικής. Με τό κομψό κι' άγνό δούλεμα της πανώ-
ριας και λεβέντικης γλώσσας και με την ξεχωριστή
αίσθητική της δέν είναι δύσκολο να βρή μια μέρα
τό δρόμο που φέρνει ίσια στη λαϊκή ψυχή.

*

Στη «Νέα Σκηνή» παίχτηκε τό τρίπραχτο κοι-
νωνικό δράμα του κ. Δικραλέξη «Τά ρόδα της Ίε-
ριχούσα». Τί θέλησε ό συγγραφέας να συβολίση με τόν
τίτλο αυτό είναι εύκολο να καταλάβη κανείς άμέ-
σως απ' την υπόθεση. 'Η Χρυσούλα, εν' άθώο ρω-
μαντικό κοριτσάκι, είναι τρελλά έρωτευμένο με τόν
άραδωνιαστικό της, έναν τύπο 'Αθηναίου γλεντζέ. 'Ο
ιδανισμός της όμως και τά πλάνα όνειρα που γύρω
στον έρωτά της έπλεξε ή παρθενική Χρυσούλα σβύ-
νουνται και πεθαίνουν σαν ανακαλύπτει άξαφνα τόν
πολυγαπημένο της στα πόδια μιας λάχνας τρελλο-
γυναίκας. Αυτή είναι ή βάση του δραματικού.

Τό έπεισοδιακό αυτό, που ένας τεχνίτης μπο-
ρούσε να τό ξετυλίξη σ' ελόκληρο έργο, φαίνεται
αδύνατο στο συγγραφέα για να στηρίξη άπάνω άκέ-
ραιο τό δράμα του. Για τούτο φτιάχνει δεύτερη
υπόθεση με μια ζωντοχώρα που της ρίχνονται οι
καλεσμένοι του σπιτιού κι' αυτή τους διώχνει με
τέτοιο τρόπο ώστε καθένας τους να γίνεται ήρωας
και μις κωμικής σκηνής. Όστε έχουμε φάρσα ελό-
κληρη που πιάνει στο έργο τόπο πολύ περισσότερο
απ' τό δράμα. Όσο δέ γι' αυτό, παίζεται μονάχα
απ' τη Χρυσούλα ή καλύτερα μέσ' στη ψυχή της
και φανερώνεται με μονολόγους. Τά πρόσωπα της
φάρσας με τά πρόσωπα του δράματος δέν τάνώνει
τίποτα μεταξύ τους καθώς και τις σκηνές που εί-
ναι ελότελα ξεκάρφωτες. Γιατί και αυτή ή ζων-
τοχώρα που παίρνει μέρος και στο δράμα δέν έχει
καμιά σχέση με την άλλη που παίζει στη φάρσα.
Είν' ένα πρόσωπο κομμένο στη μέση. Σ' ελόκληρο
τό έργο φανερώνεται κάποια προσπάθεια λυρισμού
που σβύνει όμως άμέσως σε διάλογο άτεχνο. Πού
και που ξεπηδάει λίγη ζωή για να χαθή γρήγορα
στη μονοτονία του λόγου. 'Η τελευταία πράξη κρέ-
μεται σαν κομμένη απ' τις δυό άλλες μ' όλη την
ένότητα που έχει τόπου και χρόνου. Γενικά ό κ.
Δικραλέξης ως σύνολο μάς παρουσίασε έργο μετριώ-
τατο.

*

'Αν όμως παίρνοντας τό συγγραφέα ξεχωρίσουμε
προσεχτικά τά διάφορα στοιχεία του θα δούμε πως
τά χαρίσματα δέν του λείπουν. 'Η ψυχή του είναι
γεμάτη λυρισμό και φαίνεται πως αν μπορούσε ό
λυρισμός αυτός να ξεπηδήση από μέσα άγνός όπως
γεννιέται σκεπασμένος μόνο με τόν απλό πέπλο της
Τέχνης θα είχαμε ένα ώραίο ποιητικό φανέρωμα.
'Έχει ακόμα τη νοσταλγία του 'Ωραίου και του
σεμνού. Τά πρόσωπά του δέν τάνζηται άνάμεσα
στον κόσμο τών σαλονιών, κοντά σ' ένα πιάνο, μέσ'
απ' ένα χορό γύρω στη ψευδοπειδαία και στην αη-
δία. Δέν τόν εμπνέουν τίποτ' απ' αυτά και κυνη-
γάει τούς ήρώες του στο δικό του στον ποιητικό

κύκλο τῆς φαντασίας του. Οἱ μορφές του εἶναι πάντοτε στὰ σύγνεφα σὲ κάποιον ὄνειρευτὸ κόσμο. Κ' ἡ ἀδύνατη Τέχνη του προσπαθεῖ ν' ἀνεβῆ ψηλότερα ὅσο μπορεί, στὸν οὐρανὸ ἂν εἶναι δυνατό, νὰ δημιουργήσῃ τίς ἀγαπημένους του μορφές κι' ἀπὸ κεῖ ὕστερα νὰ τίς κατεβάσῃ στὴ γῆ καὶ νὰ τίς βάλῃ στὴ σκηνή. Κι' αὐτῆς ἀκόμα τῆς «Φαίας καὶ Νυμφαίας» τὰ πρόσωπα εἶναι γεμάτα ἀπὸ κάπια μάταιη προσπάθεια λυρισμοῦ καὶ τὸ ἔργο ὀλόκληρο εἶναι κλεισμένο μέσ' σ' ἓν ἀράχνη ποιητικὸ δίχτυ. Γιὰ πολλοὺς λόγους ὁ κ. Δαυαλέξης δὲ φαίνεται νὰ εἶναι φτιαγμένος γιὰ δραματικὴς ἴσως πιτύχαινε πολὺ περισσότερο γιὰ ποιητής. Μὰ πάλι κι' ἀπ' τὸ λυρισμὸ του, ὅσο μεγάλος κι' ἂν εἶναι κι' ὅσο κι' ἂν πλημμυρίζῃ μέσα του, δὲ μένει παρὰ μιὰ ἀτεχνή-ξεψυχισμένη πνοή ἀπὸ φανερῶμά του ποὺ σβύνεται καὶ χάνεται στὴν ἐχτέλεση. Ἔτσι τὸν ποιητὴ χάνεται μόνον ὁ ποιητής.

*

Ἀνάμεσα στὰ ἔργα τοῦ Σαίξπηρ εἰκίζοντο ποὺ περισσότερο ταιριάζει στὸ χαρακτήρα τῆς καθαρῆς κωμωδίας εἶναι ὁ «Φάλσταφ» — οἱ κυράδες τοῦ «Θυίνουρ» (The merry Wive of Windsor). Ἡ παράδοση ἀναφέρει ὅτι ὁ Σαίξπηρ ἔγραψε ἐπιτηδῆς τὸ ἔργο γιὰ νὰ φημιστοῦσῃ τὴν Ἐλισάβετ ποὺ εἶχε ἦδη θαυμάσει τὸν ὑπέροχο κωμικὸ τύπο τοῦ «Φάλσταφ» στὸ ἱστορικὸ δράμα «Ἐρρίκος IV» κ' ἐπιθυμοῦσε νὰ τὸν δῇ κ' ἐρωτοχτυπημένον. Στὴν κωμωδία αὐτὴ βρισκόμε πιστότατα ὅλα τὰ ἦθη τῆς ἰποχῆς ἐκείνης καὶ τὴ ζωντανότατη ἀναπαράσταση τῆς Ἑγγλέζικης ζωῆς. Ὁ Φάλσταφ εἶναι ἡ ὑπεροχώτερη κωμικὴ μορφή ποὺ ἔπλασε ἡ φαντασία τοῦ Σαίξπηρ. Μὰ καλύτερα ἂς ἀντιγράψουμε τὸν ἀληθινὰ ὠραῖο καὶ πιστὸ χαρακτήρισμό ποὺ τοῦ δίνει ὁ Ταινὸς στὴν ἱστορία του τῆς Ἀγγλικῆς φιλολογίας.

*

«Ἐνας χοντρομπαλῆς ἐκαὶ βλαστημιόνης, ἀστεῖος, μπεκρῆς μὲ τὸ κορμὶ γιομάτο ἀπὸ χτηνώδεις ὀρμές καὶ μὲ τὸ πῖδ σπιρτόζο πνέμα, πραγματικὸ βαρέλι κρασιοῦ μὲ τὴν ἀπέραντη κοιλίκα του, τὰ κοκκινισμένα μάτια του, τὸ ξαναμμένο μούτρο του, τὸ σπυρτὸ περπάτημά του. Περνάει τὴ ζωὴ του ἀνάμεσα στὴς μπουτίλιες τοῦ κρασιοῦ καὶ συχνὰ βρίσκεται κοιμισμένος κάτω ἀπ' τὰ τραπέζια. Ξυπνάει μόνον γιὰ νὰ βλαστημήσῃ, νὰ γιομίσῃ τὸν κόσμο ψευτιές, νὰ κλέψῃ ἢ νὰ ψευτοπερηφανευτῇ. Ξέρει χίλιους τρόπους γιὰ νὰ τσιμπᾷ τῶν ἀλλωνῶν τὰ χρήματα. Καὶ τὸ χειρότερο ποὺ εἶναι γέρος, ἰππότης, αὐλικὸς καὶ καλαναθρεμμένος. Δὲ σὲς φαίνεται μ' ὅλ' αὐτὰ πὼς ὁ τύπος αὐτὸς πρέπει νὰ εἶναι ἀντιπαθητικὸς, εἰχαμένος. Κι' ὅμως ἀδύνατο νὰ τὸν γνωρίσῃ κανεὶς καὶ νὰ μὴ τὸν ἀγαπήσῃ. Κατὰ βάθος δὲν εἶναι καθόλου κακός· ἔλη του ἡ ἐπιθυμία εἶναι νὰ παίξῃ μόνον καὶ νὰ γελάσῃ. Ὅταν βρίζεται μὲ κάναν ἄλλο φωνάζει περισσότερο αὐτὸς ἀπαντώντας μὲ τὸ παραπάνω στὴς βρισιές. Ὑστερα ὅμως ἀπ' τὸν τσακωμὸ δὲν τῆχει τίποτα νὰ κάσῃ μαζί τους στὸ ἴδιο τραπέζι, νὰ τσουγκρίσῃ τὸ ποτήρι του μὲ τὸ δικό τους, καὶ νὰ πιῇ στὴν ὑγεία τους. Τίς κακίες του τίς λέει φανερά καὶ καθὲ μέρα, ζεῖ τὴν εὐκρίνεια ποὺ δὲ γίνεται νὰ μὴ τοῦ τίς συχωρέσει κανεὶς. «Ἐ, καλὰ γέτοιος εἶμαι, τί θέτε νὰ κάνω τώρα; Τάχα πὼς πίνω; Μήπως τὸ κρασί δὲν εἶναι ὠραῖο πρᾶμα; Πὼς τὸ κόβω λάσπη ὅτα μυρίζουμε ξύλο;— Μήπως εἶν' εὐχάριστο νὰ τίς τρώει κανεὶς; Κάνω χρέη καὶ

χτυπᾶω λεφτὰ ἀπ' τοὺς βλάκες. Σάμπως εἶναι κακὸ νάχῃς τίς τσίπες σου γεμάτες; Περηφανεύομαι καὶ μὲ τὸ δικό μου. Μ' ἀρέσει νὰ μὲ λογαριάζουν». — ἀξίρετε ὅτι ὁ Ἀδάμ καὶ μέσ' στὴν τὴν ἀγνοῖα, τὰ μουρτάρει; τί θέτετε λοιπὸν νὰ κάνῃ ὁ φτωχὸς Τζὼν Φάλσταφ στὸ διεφθαρμένο αὐτὸν αἰῶνα; Διάβολοι, ἔχω περισσότερο κρέας ἀπ' τὸν ἄλλο κόσμο κι' ἀκόμα εἶμαι φοβερὰ ἀκράτητος». Ὁ Φάλσταφ εἶναι τόσο εὐκρινῶς ἀνθικός ποὺ καταστάει πιά νὰ μὴν εἶναι. Σὲ κάποιον ὀνειρευτὸ σημειῶναι ἡ συνείδηση. Ἡ φύση παίρνει τὴ θέση τῆς κι' ὁ ἄνθρωπος τρέχει στὴς ὀρμές του, χωρὶς πιά νὰ σκέφτεται τὸ δικό ἢ τὸ ἄδικο, σὰ θηρίο ἄγριο τῶ δασῶν. Βλαστήμιες, βρισιές, ὄρκοι, κατάρες, διαμαρτυρίες κυλοῦν ἀπ' τὸ στόμα του σὰν ἀπὸ βαρέλι ἀνοιχτό. Τὰ ψέμματα γεννιοῦνται μέσα του, ἀνθίζουν, μεγαλώνουν, γιγαντώνονται, κουκουλώνουν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο. Λέει ψευτιές περισσότερο γιατί εἶναι στὴ φύση του καὶ στὴ φαντασία του παρὰ γιατί εἶν' ἀνάγκη, ἢ σπύρο. Δηγιέται καμιά φορὰ πὼς ἔτυχε νὰ πιαστῇ μὲ δυὸ ἄλλους. Ὑστερότερα λησμονῶντας τί εἶπε, κάνει τοὺς δυὸ τέσσερες, ἀργότερα οἱ τέσσερες γίνονται ἑπτὰ, οἱ ἑπτὰ ὀχτὼ οἱ ὀχτὼ ἔπειτα δεκατέσσερες. Τὸν σταματᾶνε ἰδῶ γιατί ἂν τὸν ἄφηναν μπορούσε νὰ πῇ ἀξιόλογα, πὼς τάβαλλε μ' ὀλόκληρο στρατό. Σὰν πιαστῇ στὴς ψευτιές του δὲ χάνει τὸ θάρρος του καὶ τὸ κέρι του μὰ πρῶτος πρῶτος γελάει γιὰ τοὺς φαρμακονισμοὺς του. «Ἀδέρφια μου, παλληκαράδες μου, παιδιὰ μου, χρυσὸς μου καρδιές ἐμπρὸς ἂς εἶμαστε εὐθυμοί, ἂς παίξουμε καμιά φάρσα». Μιμνῆται τόσο φυσικὰ τὸ ὄρος τοῦ Ἐρρίκου ποὺ μπορούσαν νὰ τὸν πάρουν γιὰ βασιλιά ἢ γιὰ ἠθοποιό. Αὐτὸς ὁ ἀγαθὸς χοντροάνθρωπος, ὁ κοιλαράς, ὁ θρασύδειλος, ὁ κυνικός, ὁ φανακλᾶς, ὁ μεθύστακας, ὁ ἀκόλαστος, ὁ ποιητὴς τοῦ καπηλίου εἶν' ἓνας ἀπ' τοὺς πῖδ ἀγαπημένους τύπους τοῦ Σαίξπηρ. Γιατί τὰ ἦθη του εἶναι παρμένα ἀπ' τὴν καθαρὴ φύση καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Σαίξπηρ συγγενεῖ μὲ τὸ πνεῦμα του».

*

Ὁ Θίασος Παντοπούλου ἀνάλαβε νὰ παίξῃ τὸ ἔργο αὐτὸ κι' ὁ ἴδιος ὁ Παντόπουλος νὰ διαπλάσῃ τὸ ρόλο τοῦ Φάλσταφ. Περιττὸ νὰ ποῦμε ὅτι ἀπ' ὅλο τὸν ἄλλο θίασο δὲν περιμέναμε τίποτα, περιμέναμε ὅμως πολλὰ ἀπ' τὸν Παντόπουλο. Καὶ τὸ κορμὶ του, κι' ἡ φωνή του, κι' οἱ τρόποι του, ὅλα τὸν ἰδειχναν ἀξιώτατο γιὰ νὰ ζωντανέψῃ τὸν ἥρωα τοῦ Σαίξπηρ. Γελαστήκαμε! Ὁ κ. Παντόπουλος ἦ δὲ θέλησε ἢ δὲν μπόρεσε, ἀδιάφορο, ἐσμείωσε μιὰ κλασικὴ ἀποτυχία. Κ' εἶναι κρῖμα πολὺ κρῖμα γιατί ἀφοῦ δὲν μπόρεσε ὁ Παντόπουλος ποιὸς ἄλλος θὰ μπόρῃσει!

Ἀπ' τοὺς ἄλλους ἡ Κα Κύρου—Κερά Σβέλτα προσπαθῆσε κάτι νὰ φτιάξῃ καὶ κάπως τὸ κατάφερε.

*

Ὅσο γιὰ τὴ μοναδικὴ μετάφραση τοῦ κ. Ποριώτη φτάνει νὰ ποῦμε ὅτι ὁ Σαίξπηρ ὀλόκληρος, αὐτοῦσιος, μ' ὅλην τὴν ζωὴν, τὴν τέχνην του, τὸ λεχτικὸν του, τὸ ξεχωριστόν του, στραγιχτήκε ἀπ' τὰ Ἑγγλέζικα στὰ Ρωμῆα χωρὶς οὔτε σταγόνα τῆς Θείας τοῦ Τέχνης νὰ χυθῇ ὄσω. Τοῦ κ. Ποριώτη σφίγγουμε θερμὰ τὸ χέρι του. Τούλάχιστο ἂν τὸ Νεοελληνικὸ Θέατρο δὲν ἀποχτήσῃ πρωτό-

* Ἐρρίκος IV πρ. IV σκ. II.

τυπα ἔργα ἂς ἔχει ἄλλες μεταφράσεις. Εἶναι κι' αὐτὸ πολὺ!

*

Πολὺ ὁμορφο τὸ «Τζιτζικι» ποὺ ἔπαιξε ἡ κ. Μ. Κοτοπούλη. Ἀπὸ τὸ πρόγραμμα φαίνεται πὼς τὸ ἔργο εἶναι τῆς Γ. Σάνδ, πιθανότερο ὅμως εἶναι πὼς τραβήχτηκε ἀπὸ κάποιον δῆγημά της παρὰ πὼς φτιάχτηκε ἀπ' τὴν ἴδια γιὰ τὸ θέατρο. Ἐνα ὀλόκληρο παθητικὸ ρομάντζο ἀπλωμένο στὴ σκηνή, μ' ἀρκετὴ τέχνη καὶ μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον.

Ἡ κ. Κοτοπούλη ἔπαιξε λαμπρὰ. Καλοὶ εἶταν κι' οἱ ἄλλοι ἠθοποιοί, μελετημένοι καὶ προσεχτικοί.

Λ. ΣΙΓΑΝΟΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

(Γιὰ κανέναν καὶ γιὰ πολλοὺς ποιητάδες).

Ἡ τύχη σου ἀγάπησε καὶ σοῦπε: γράφε στίχους!
Καὶ μπερδεφες τὴ γλῶσσα σου γιὰ νὰ φανῆς σοφός,
Γιατί ἂν τὴν ἔγραφες πρὸς τὴν ἐκίψη σου, μὰ τότες
Ἄμειψος θὰ σὲ νοιάθαν πὼς εἶσαν κουτός.

Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΕΣ

ΜΙΑ ΝΙΚΗ

Ἐνα δίχτυ ἀπὸ φίδια φαρμακερὰ τριγύριζε δέκα χρόνια τὴ Δημοκρατία στὴ Γαλλία γιὰ νὰ τὴν πνίξῃ. Ἡ ἀπόθεση Δριέφους εἶταν μιὰ ἐφκαιρία γι' ἀφτὸ τὸ πνίξιμο.

Ἐνα λοχαγὸ τὸν ἀρπαξαν, τὸν δίκασαν, τὸν στείλανε στὸ κάτεργο γιὰ προδότη. Εἶταν ἰβραῖος.

Ὅταν βρεθῆκανε μερικοὶ νὰ φωνάζουν πὼς στείλανε στὸ κάτεργο ἓναν ἄθωο, ἐκεῖνοι ποὺ τὸν δίκασαν ξαφνιαστήκανε, θυμώσανε, τρίξανε τὰ δόντια καὶ λίγο λίγο κατρακυλήσανε σ' ὅλες τίς ἀτιμιές, σ' ὅλες τίς ψευτιές καὶ δὲ σταμάτησαν οὔτε στὴς πλαστογραφίας τὸν κατήφορο γιὰ νὰ μὴ φανοῦν ὅτι γελάσθησαν ἀφτοὶ οἱ τρανοὶ γαλιναῖδες ποὺ θέλουν ἀκόμα καὶ μέσα σὲ μιὰ Δημοκρατία νὰναὶ τάξη ξεχωριστὴ μὲ προνόμια, ἀφτοὶ ποὺ θαρροῦνε ἀκόμα ὅτι ἄμα ἀποφασίσουνε κάτι τι εἶναι σὰν τὸ «Ἀλλε-Θητο» τοῦ Πάπα, ποὺ δὲ θέλουνε κανένα ἐλεγχὸ τῆς Πολιτείας στοῦ σπαθιοῦ καὶ τοῦ γαλινοῦ τὰ καμώματα. Στείλανε ἓναν ἄθωο στὸ κάτεργο; Καλοσταλμένους ἀφοῦ μάλιστα εἶτνε καὶ ἰβραῖος.

Προδότες ὅσοι τολμήσανε νὰ βγάλουνε φωνὴ γι' ἀφτόνα. Ἀνοίξανε ὅλες τῆς μεσαιωνικῆς σκοτεινίας τίς βρύσες γιὰ νὰ ποτίσουνε τὸ λαὸ μὲ λόγια, νὰ τὸν ξεγελάσουνε, νὰ τὸν ναρκώσουνε, νὰ τὸν τυφλώσουνε.

Ὅταν οἱ πρῶτες φωνές γιὰ τὴν Ἀλήθεια ἀκουστήκανε, ξεπροβάσανε κι' ἀρχίσανε νὰ φωνάζουνε γιὰ τὸ στρατό, γιὰ τὸ γόητρό του, γιὰ τὴν τιμὴν του, ἀφτοὶ ποὺ λερῶσανε καὶ στρατὸ καὶ γόητρο καὶ τιμὴν.

Ἰπουργοί, στρατηγεῖ, συνταγματάρχηδες, ταγματάρχηδες βγάλανε φωνές ἀγριές καὶ σκορπίσανε σὰν μιὰ τρομοκρατία. Ἀλλοίμονο σ' ὅποιον δὲν ἔλεγε πὼς ὁ Δριέφους καλὰ δικάστηκε καὶ δίκαια πῆγε στὸ κάτεργο. Βρέχανε τότε ἐφκαιρία ὅσοι θέλανε νὰ πνίξουνε τὴν Δημοκρατία καὶ βρέχανε πάτημα γιὰ νέο ἰβραϊστικὸν πόλεμο, ποὺ εἶναι κι' ἀφτός μιὰ φαρμακερὴ ἀράχνη ποὺ τυλίγει τὸ νοῦ μέσα σὲ τόσο πολιτισμὸ.

Τὴν ἀπόθεση ποὺ βᾶσταξε τόσα χρόνια τὴν διαλαθήσανε οἱ ἐφημερίδες σ' ὅλον τὸν κόσμο ποὺ γύρισε τὰ μάτια του στὴ Γαλλία καὶ πρόσεχε νὰ δῇ τί θ' ἀπογίγη.

Ὁ πόλεμος ἄναψε τρανός. Πόλεμος τοῦ νοῦ γιὰ τὴν Δικαιοσύνη καὶ τὴν Ἀλήθεια.

Ὁ Δρέυφους πιά εἶτανε ἕνας ἄνθρωπος πού ὡς ἄτομο δὲν εἶχε σημασία. Πῆρε ὅμως τὸ πρόσωπό του τὴ μαρτυρικὴ λάμψη πού ἔβαλε φωτιὰ σ' ἕναν ἀγῶνα ἀνώτερο γιὰ τὴν Ἰδέα, γιὰ τὸ γκρέμισμα τῆς τάξης ἐκείνης πού μὲ τὸ σπαθὶ τῆς καὶ τὰ γαλιόνια τῆς θέλει καὶ μέσα στὴ Δημοκρατία νὰ μὴν ἔχη νὰ δώσῃ λόγο σὲ κανένα γιὰ ὅ,τι ἀφτὴ δικάζει καὶ γιὰ ὅ,τι ἀφτὴ κάνει.

Ἡ Δημοκρατία τραντάχτηκε στὴ Γαλλία. Λίγο ἔλειψε νὰ πῆσῃ. Βαστήχτηκε στὴ θέση τῆς καὶ νίκησε. Κι' ἀφτὸς εἶναι θρίαμβος ἀληθινὸς γιὰ τὴ Γαλλία.

Χρειαζονται χιλιάδες «Νουμάδες» καὶ ἄλλα τόσα βιβλία γιὰ νὰ γραφοῦν ἕλα ὅσα ξετυλιχτήκανε γιὰ τὸ μεγάλο ἀγῶνα. Ἀπ' τὸ ἕνα μέρος εἰς κείνου πού ἀρχίσανε νὰ ξεδιπλώνουν τὴ σημαία τῆς Ἀλήθειας, ἀπ' τ' ἄλλο ὅσοι θέλανε νὰ τὴν κομματιάσουν ἀφτὴ τὴ σημαία, νὰ τὴν θάψουν πρὶν προφτάσῃ νὰ δεῖξῃ τὸ φῶς τῆς.

Μέσα στὶς ἄλλες, φωνὲς ἀκούστηκε ξαφνικὰ ὁ φοβερός, ὁ μεγάλος βογγητὸς τοῦ Ζολᾶ μὲ τὸ «Καιηγορῶ». Ἀφτὸς εἶταν ὁ ἀντίπαλος μιᾶς βαρείας καμπάνας πού θὰ βουίξῃ πάντα στοὺς θόλους τοῦ ναοῦ τῆς Ἀλήθειας.

Ὁ Ζολᾶ δικάστηκε, καταδικάστηκε. Εἶναι τώρα πεθαμένος καὶ δὲν εἶχε ἀνοιγμένα τὰ μάτια του στὸ φῶς τῆς ζωῆς τὴν ἡμέρα πού νίκησε ἡ Ἀλήθεια στὴ Γαλλία.

Εἶναι λίγες μέρες πού ὁ Ἄρειος Πάγος ὕστερ' ἀπὸ τόσα χρόνια καὶ τέτοιο χαλασμὸ ἔβγαλε τὴν ἀπόφασή του τελειωτικὰ καὶ διαλάλησε, ὅτι ὁ Δρέυφους εἶναι ἀθῶος, δίνοντας μὲ τὴν ἀπόφασή του μιὰ κατακεφαλιὰ σ' ὄλους ἐκείνους τοὺς γαλιόνιαδες πού μὲ τὰ καμώματά τους χρόνια καὶ χρόνια θέλανε νὰ πνίξουνε τὴν Ἀλήθεια. Ἔτσι ἡ Πολιτεία ἔβαλε τὴ γροθιά τῆς μπροστὰ στὰ μάτια τους.

Θὰ μείνῃ ἱστορικὴ ἡ συνεδρίαση τῆς γαλλικῆς Βουλῆς τὴν ἡμέρα πού ὁ Πρόεδρος τῆς, ἀναγγέλοντας τὴν ἀπόφαση εἶπε μὲ περηφάνεια, ὅτι γι' ἀφτὴ τὴν ἀπόφαση ὁ πολιτισμὸς κόσμος κοιτάζει μὲ θαυμασμὸ τὴ Γαλλία.

Ἡ ἀπόφαση Δρέυφους ὅπως ἀρχίσε καὶ ὅπως τελείωσε, φανέρωσε πολλὰ σκάνταλα. Γιὰ νὰ φανερωθοῦν ὅμως χρειάστηκε τίποτα θέληση καὶ τίποτα δύναμη, πού εἶναι τιμὴ στὴ χώρα πού τις εἶχε. Εἶναι νίκη πού ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ πολλές πού κερδίζονται σὲ μάχη.

Σ' ὄλον τὸν κόσμον μιὰ τέτοια νίκη εἶναι εὐεργετική. Παντοῦ σκορπάει τὸ σπέρμα τῆς καὶ παντοῦ φυτρώνει λίγο λίγο καὶ ἀπλώνεται τῆς Ἀλήθειας τὸ δέντρο.

Μέσα στὰ τόσα ὀνόματα πού πολεμήσανε κάτω ἀπ' τὴ σημαία τῆς Ἀλήθειας στὴ Γαλλία, γιὰ μᾶς ξεχωρίζει ἕνα ὄνομα πού δὲν μπορούμε νὰ μὴν τὸ ἀναφέρουμε. Ἐἶναι τὸ ὄνομα ἀφτὸ εἶναι τοῦ Ψυχάρη. Κι' ἀφτὸς στὴν πρώτη γραμμὴ γιὰ τὸ μεγάλο ἀγῶνα. Εἶναι ἀπ' τοὺς πέντε ἐξ ἡμῶν μὲ τὸν γερο-σιαστὴ Τραριέ ἰδρύσανε τὸ «Σύνδεσμο γιὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτη» ὕστερ' ἀπ' τὴν περίφημη δίκη τοῦ Ζολᾶ.

Ὁ Τραριέ εἶτανε μαζὶ μὲ τὸν ἄλλο γερο-σιαστὴ —πεθάνανε κι' οἱ δύο— τὸν Σέρρ Κέστνερ ἀπ' τοὺς πρώτους πού βγάλανε φωνὴ ὅτι ὁ Δρέυφους εἶναι ἀθῶος. Τώρα ἡ Γερουσία ψήφισε νὰ βάλουν τὴν προτομή τους στὴ μεγάλη αἴθουσα γιὰ τιμὴ, ὅπως ἡ Βουλὴ ψήφισε νὰ βάλουν τὰ λείψανα τοῦ Ζολᾶ στὸ Πάνθεο.

Ὁ Ψυχάρης εἶτανε κι' ἀφτὸς στὸ πλευρὸ τοῦ Τραριέ, τοῦ Ζολᾶ καὶ τῶν ἄλλων πού πολεμήσανε γιὰ τὸ θρίαμβο τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Ἀλήθειας. Καὶ κεῖ στὴ Γαλλία τότε θὰ τὸν λέγανε πρό-δότη ὅπως ὄλους τοῦ Δρέυφουσικούς.

Τῶχει φαίνεται τοῦ κ. Ψυχάρη ἡ καλὴ μοῖρα νὰ τὸν λένε προδότη κι' ἐκεῖνος νάναί ἀπὸ τοὺς ἐκλεχτούς πού βρίσκονται πάντα μὲ τὸ μέρος τῆς Ἀλήθειας.

Γ. ΑΦΚΕΡΙΟΣ

ΒΑΡΒΑΡΟΠΛΑΖΑΡΟ

(Στὴ στήλη αὐτὴ θὰ κραμάμε κάθε βδομάδα, σὺν κριτικῆς ληστῶν, ἕλες τις ἀκουταξίες κι' ἀνορθογραφίες πού βρίσκονται σὲ καθαρουσάνικα βιβλία. Συνεργάτες τῆς στήλης αὐτῆς θίναί εἰς ὅ,τι ἀνεγνώστες μας, ἀρκεῖ μοναχὰ πλάι στὸ βαρβαρισμὸ πού θὰ μᾶς στέλνουνε νὰ σημειώ-νουν τῶνομα τοῦ βιβλίου καὶ τὸν ἀριθμὸ τῆς σελίδας πού βρίσκεται).

Διότι τοῦ θεωρήματος τούτου προὔπ-θεται εἶναι... ἐνῶ ἡ ἀλήθεια εἶναι.

(Α. Κρασσᾶ, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Κληρονομικὸν δίκαιον ἐκδοσις Δ'. Σελὶς 6).

Τὸ γεγονός, ἐξ οὗ κατὰ τὸ ἐξ ἀντικειμένον δίκαιον προβαίνει ἢ εἰς τὴν κληρονομίαν κλη-σιν... ὅ παροχοῦσι προδήλως.

(Κρασσᾶ, ἴδιο βιβλίο, σελ. 8).

Ἐπὶ ἐνστάσεως κληρονόμου ὑπὸ ἀποκω-λυτικῆν αἵρεσιν, ὅτε αἰωροῦμένης ταύ-της.

(Κρασσᾶ, ἴδιο βιβλίο σελ. 9).

Τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ἐπαχθισομένην αὐτῷ ὀρισμένον τρίτου ζῶντος ἤδη προ-σώπου κληρονομίαν ἐτέρω νὰ ἀποδῶ.

(ἴδιο βιβλίο σελ. 10).

Τὸ ἀξίωμα οὐδεμίαν ἐφαρμογὴν ἔχει ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς διαθήκης, ὅ δὲν εἶναι κυρίως ἐξαιρέσεις λόγον ἔχον τὸ ἄτυπον αὐτῆς.

(Σελ. 13).

Ὅπως μὴ ἀπλοῦν θεώρημα παραμεινῇ τὸ ἀξίωμα, ἀπεπειράθησαν τινες νὰ ἐφαρμοσῶσιν ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ κληρονομιαίου δούλου ἐπ' ὀνόματι τοῦ μέλλοντος κληρονόμου γενομένης ἐπερωτήσεως ἀλλ' ὁ ἀντέκρουσαν ἐ-τεροί.

(Σελ. 14).

Τῆς εἰς τὸν χρόνον τοῦ θανάτου ἀνα-δρομῆς, τῆς εἰς τὴν κληρονομίαν ὑπεισε-λεύσεως.

(Σελ. ἴδια).

Διότι ἐλλείπει ἀντιπροσωπευόμενος βουλή-σεως ἰκανός, οὐδὲ κατὰ πλάσμα τοιοῦτο τῆς νομῆς ὑποκείμενον ὑπάροχον.

(Σελ. 16).

Ὅς τοιαύτη ἡ κληρονομία κτᾶται... ὡς ἐπίσης ἐπετράπη.

(Σελ. 17).

Περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκποιήσεως οὐδὲν ὀρίζει ἡ πολιτικὴ δικονομία, ἀλλ' οὐχ ἡ τ-τον μᾶλλον.

(Σελ. 19).

Τίνος ἐνεκεν ὁ πραιτωρ εἰσήγαγε τὴν παρα-πομπὴν εἰς τὴν νομὴν καὶ τί δι' αὐτῆς ἐπεξή-τει, παντοῦ διδάσκονται θεωροί.

(Σελ. 21).

Ἐπεὶ τῆς θεωρίας ταύτης συνηγορεῖ καὶ ἡ μαρτυρία καθ' ἣν... ἐξ οὗ καὶ συνε-πεται.

(Σελ. 22).

Ὅπως διὰ τῆς, ἐν ἣ ἐκαλεῖτο τὰ-ξεως, προσέβη εἰς τὴν διακατοχὴν.

(Σελ. 25).

Ὅς ὀφελίμως τούτου ἐνεκεν ἔχων πᾶ-σας τὰς ἐκ τῆς κληρονομίας ἀγωγὰς, αἰτι-

νες καὶ ὡς τοιαῦται ἀπηυδύνοντο καὶ κατὰ τοῦ διακατόχου, ἐπὶ δὲ τῶν κληρονομιαίων πραγμάτων τὴν φυσικὴν ἀπλῶς δεσποτείαν ἐ-χεν ὁ διακάτοχος.

(Σελ. 26).

Ὁ πραιτωρ τὴν διακατοχὴν ἀπένεμε καθ' ὀρισμένην τάξιν καὶ σύστημα διαδοχῆς, ἀλλὰ μὴ παρορῶν...

(Σελ. ἴδια).

Διὰ τῆς ἐν ἔτει 339 διατάξεως τοῦ Κων-σταντίου καταργήσαντος τὴν ἀρχαίαν παρὰ τῷ δικαστῇ αἴτησιν καὶ ὀρίσαντος ὅτι ἀρκεῖ ἀπλῆ δῆλωσις παρ' ὀιαδήποτε ἀρχῇ γιγνομένη, εἰσι δὲ καὶ οἱ φρονοῦντες...

(Σελ. 27).

Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἰουστινιανείῳ δι-καίῳ ὑπάρχουσιν εὐάριθμὰ τινα θεμάτα, ἀλλ' ἡ διαφορὰ ὑφίσταται...

(Σελ. 28).

Ἡ ἕκτινος τῶν τριῶν λόγων κλήσις εἰς τὴν κληρονομίαν προὔποτι θησι τὰ ἐξῆς τρία: θάνατος τοῦ κληρονομουμένου.

(Σελ. 29).

Ὁ ὕδεμία ἐξ οὐδενὸς λόγου χωρεῖ κλήσις... ὅ ὕν οὐδεμίαν ἔχει ἐφαρμογὴν, ὡς ἐπίσης οὐδ' οἱ μοναχοί.

(Σελ. 30).

Ὁ μὲν πατήρ στερεῖται ποιητῆς ἔνεκα τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἡ δὲ μήτηρ τῆς προικὸς, αἰτινα πάντα.

(Σελ. 35).

Ἀθῆλα πρόπωπά εἰσι. Τὰ διὰ μέλλοντος γεγονότος προσδιοριζόμενα, ἐνῶ ἐπετρε-πετο...

(Σελ. 37).

Καὶ τοιαῦτα ἰδρύματα νῦν τὸ πρῶ-τον δηλώσει τελευταίας βουλήσεως καταρτιζό-μενα ἀποτελεῖ...

(Σελ. 44).

Ἡ ἰδιαιτέρα αὐτῆ ἀνικανότης εἰσὴ ἡ θη διὰ τοῦ Ἰουλίῳ καὶ Παπίῳ νόμου εἰσα-γαγόντος...

(Σελ. 45).

Ἡ πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ πενήμιου ἐνιαυτοῦ ἕτερον συνάπτουσα γάμον δὲν δύνα-ται νὰ περιποιήσῃ τῷ νέῳ ἀνδρὶ... ὁ ὄρου-μένη ὁ μωσ...

(Σελ. 46).

Ἡ διάταξις αὐτῆ ὄλων εἰδικῆ καὶ εἰς μόνα τὰ ἐκ τῆς σχέσεως παλλακείας τέκνα ἀφορῶσα, ἀργεῖ ὕν... τῶν δ' ἐπὶ ταύτης κρα-τούντων μὴ ἐχόντων...

(Σελ. ἴδια).

(ἀκολουθεῖ:

Τὰ λόγια πρέπει νὰ εἶναι σὺν τις μονέδες· ἐκεῖνες οἱ μονέδες πού γίνονται δεχτὲς παντοῦ, εἶναι καλὲ, ἔτσι γί-νεται καὶ μὲ τὰ λόγια ἐκεῖνα πού καταλαβαίνουν ὄλοι, εἶναι καλὰ.

Ὁ Ρουμάνος Μητροπολίτης Στέφανος. (16 αἰώνας).

Ἡ δημοτικὴ ποίησις εἶναι ἡ σωστὴ ποίησις· ἄς πα-σκίζουμε νὰ τῆς δώσουμε τὴν κυριαρχίαν. Ἄμα κυριαρχεῖ ὁ λαὸς στὴν ποίησι, θὰ κυριαρχῇ σὲ λίγο καὶ στὴν πο-λιτικῆ.

Ὁ Οὐγγρος ποιητῆς Alex. Petöfi.

AUGUSTE STRINDBERG

CORAM POPULO!

De creatione et sententia vera mundi

Μυστήριο.

Πρόσωπα

- Ο Αιώνιος, άθώρητος.
- Ο Θεός. Το κακό πνεύμα, ή άρπαγας, ή Κύριος άφτου τού κόσμου.
- Ο Έωσφόρος. Σεθρ. νιασμένος.
- Αρχάγγελος.
- Αγγέλοι.
- Αδάμ και Έβα.

Α' ΠΡΑΞΗ

Ο ούρανός.

Ο Θεός κι ή Έωσφόρος καθένας στό θρόνο του πάνου. Είναι τριγυρισμένοι από άγγέλους. Ο Θεός ένας γέρος σοβάρος, σχεδόν κακός· έχει γένια μακριά κι άσπρα και μικρά κέρατα σαν τού Μωύση τού Μιχαήλ Αγγέλου. — Ο Έωσφόρος είναι νέος κι όμορφος, κατιτίς σαν τόν Προμηθέα, τόν Απόλλωνα και τού Χριστού· τού χρώμα τού προσώπου του είναι άσπρο, φωτεινό, τά μάτια του σπιθοβολούν, τά δόντια του είναι άσπρα. Ένα στεφανί φωτερό κυκλώνει τήν κεφαλή του.

Θεός.

Άς αρχίσει ή κίνηση, άφου ή ταμπελια μας χαλασει! Θέλω νά κινυνέψω άκόμα μιά φανέρωση, κι άς έχω τού φόβο νά σκοπιστώ και νά χαθώ μέσα στό χτηνώδικον όχλο!

Κοίτα! Κάτου εκεί, στόν Άρη ανάμεσα και στην Άφροδίτη, μένουν άκόμα λίγα στρέμματα τού χτήματός μου άχρησίμεφτα. Εκεί θέλω νά δημιουργήσω έναν καινούργιον κόσμο: από τού Μηδενικό θά γεννηθεί και στό Μηδενικό θά ξαναγυρίσει, μιά μέρα. Τά πλάσματα που θά ζήσουν εκεί θά θαρίψουν πώς είναι θεοί σαν κ' έμας και θά διασκεδάσουμε, σά γλέπουμε τίς μάχες και τίς ματαιότητές τους. Ο κόσμος τής τρέλλας άς είναι τόνόμα του! Τί λέγει γι' άφτό ή άδερφός μου Έωσφόρος που μοιράζεται μέ μένα κείνα τά χτήματα πρós τού νότου τού γαλετένιου ζουναριού;

Έωσφόρος.

Άφέντη, άδερφέ, ή κακία σου θέληση ζητάει τά πάθια και τίς δυστυχίες. Δέ θέλω νάκούσω γιά τήν ιδέα σου!

Θεός.

Τί λέν οι Άγγέλοι γιά τήν πρότασή μου;

Οί Άγγέλοι.

Άς γίνει τού θέλημα τού Άφέντη!

Θεός.

Άς γίνει έτσι! Και δυστυχιά σέ κείνους που θανά δασκαλέψουν τούς τρελλούς πιά ναι ή ρίζα τους κι ή σκοπός τους!

Έωσφόρος.

Δυστυχιά σέ κείνους που λέν τού καλό κακό, τού κακό καλό, που κάνουν τού σκότος φώς και τού φώς σκότος, που κάνουν τού πικρού γλυκό και τού γλυκού πικρό! Σέ καταγγέλω μπροστά στό δικαστήριο τού Αιώνιου!

Θεός.

Περιμένω λοιπόν! Γιατί πώς μπορείς νά συναντάς τόν Αιώνιο πιά συχνά από τίς εκατό χιλιάδες χρόνια, όταν έρχεται σ' άφτούς τους τόπους;

Έωσφόρος.

Θά πάω νά πώ τήν αλήθεια στους άθρώπους γιά νά καταστραφούν τά σκείδιά σου.

Θεός.

Καταραμένος νάσαι, Έωσφόρε! Κι άμποτε ή θέση σου νάσαι κάτω από τόν κόσμο τής τρέλλας γιά νά βλέπεις τά βάσανά του και οι άθρώποι νά σέ λέν Τρισκατάρατο.

Έωσφόρος.

Θά νικήσεις, γιατί σύ είσαι δυνατός σαν τού Κακού! Για τούς άθρώπους θάσαι Θεός, σύ ή συκοφάντης, Σατανά!

Θεός.

Κάτου ή αντάρτης! Ομπρός: Μιχαήλ, Ραφαήλ, Γαβριήλ, Ουριήλ! Χτύπα: Σαμαήλ, Άζαρήλ, Μιχαζαήλ! Φυσάτε: Άνατολική, Περσίη, Έγκυνη, Άμαίμονα!

(Ο Έωσφόρος συνεπαίρνετα: από νά σίφουνα και γκρεμίζεται στα τρισβάθα).

Β' ΠΡΑΞΗ

Πάνου στό ή γής.

Ο Άδάμ και ή Έβα κάτω από τού δέντρο τής γνώσης, ύστερα ή Έωσφόρος μέ τή μορφή φιδιού.

Έβα.

Δέν είχα προσέξει σ' άφτό τού δέντρο.

Άδάμ.

Άφτό τού δέντρο μάς είναι άπαγορευμένο.

Έβα.

Ποιός τόπε;

Άδάμ.

Ο Θεός.

Έωσφόρος, μπαίνοντας).

Ποιός Θεός; Είναι πολλοί τέτιοι!

Άδάμ.

Ποιός μιλεϊ;

Έωσφόρος.

Έγώ, ή Έωσφόρος που άποθυμάει τήν έφτυχια σας, που ταθαίνεται γιά λόγου σας. Κοιτάχτε τού καινούργιου τής άβγής τού άστέρη που μνηαει τού ξαναγύρισμα τού ήλιού! Άφτό ναι τού άστρο μου: έχει πανου του έναν καθρέφτη που καθρεφτίζει τού φώς τής Άλήθειας. Οί άχτίδες του στό συμπλήρωμα τών χρόνων θά ήδηγήσουν κάποιους ποιμένες από καπιαν έρημο πρós ένα παχι ήπου θά γεννηθεί ή γιός μου, ή λυτρωτής τού κόσμου.

Άπό άφτό τού δέντρο, άμα θά φατε, άμέσους θά γνωρίσετε τού καλό και τού κακό. Θά ξέρετε τότες πώς ή ζωή είναι ένα κακό, πώς δέν είστε θεοί, πώς ή Τρισκατάρατος σας έχει τυφλώσει και πώς ή ύπαρξη σας δέν τρέχει παρά γιά νά γίνει μόνο κοροϊδία τών θεών. Φάτε άπ' άφτό και θάποχτήσετε τού δώρο νά λεφτερωθείτε άπ' τίς λύπες, θάποχτήσετε τή χαρά τού θανάτου!

Έβα.

Άποθυμώ νά μάθω και νά γίνω λεφτερη! Φάε κ' έσύ, Άδάμ!

(Τρώνε τόν άπαγορευμένο καρπό).

Γ' ΠΡΑΞΗ

Ο ούρανός.

Ουριήλ.

Δυστυχιά σ' έμας, άφου ή χαρά μας τέλειωσε.

Θεός.

Τί τρέχει;

Ουριήλ.

Ο Έωσφόρος φανέρωσε τίς πράξεις σου στους κατοίκους τής γής: όλα τά ξέρουν κ' είναι έφτυχιμένοι.

Θεός.

Έφτυχιμένοι! Δυστυχιά σ' άφτούς!...

Ουριήλ.

Τού σπουδαιότερο, τούς έμαθε τού δώρο τής λεφτερίας, ώστε μπορούνε νά ξαναγυρίσουν στό μηδενικό.

Θεός.

Νά πεθάνουν!... Καλά!... Άς πληθύνουν προτού πεθάνουν. Άς γίνει ή άγάπη!

Δ' ΠΡΑΞΗ

Έωσφόρος, (άλυσωμένος).

Φόντα ή άγάπη ήρθε στόν κόσμο, ή δύναμη μου πέθανε. Ο Άβελ, πρί λεφτερωθεί από τόν Κάη, είχε γεννήσει μέ τήν άδερφή του.

Και θέλω νάν τους λεφτερώσω όλους! Νερά, θαλασσες, πηγές, ποτάμια, έσείς που μπορείτε και σβόνετε τή φλόγα τής ζωής, άνεβήτε! καταστρέφτε!

Ε' ΠΡΑΞΗ

Ο ούρανός.

Ουριήλ.

Δυστυχιά σ' έμας! Η χαρά μας τέλειωσε!

Θεός.

Τί τρέχει;

Ουριήλ.

Ο Έωσφόρος φύσησε πάνου στα νερα: άνεβαίνουν και λεφτερώνουν τούς θνητούς!

Θεός.

Ξέρω! μά τώρα δά έσωτα δυό από τούς λιγότερο δοξασμένους που δέ θά μάθουν ποτές τού λόγο τού αίνιγματος. Τού καράβι τους άρξαε ψηλά στό βουνό Άραράτ κ' έκαμαν θυσίες.

Ουριήλ.

Λοιπόν ή Έωσφόρος τους έδωσε ένα φυτό που τού λένε άμπελο, άφτουνού ή μούστος γεναει τήν ήλιθιότητα. Μια στάλα κρασί και βλέπουν τί είναι.

Θεός.

Οί άμναλοι! δέν ξέρουν που προίκησα τού φυτό τους μέ παράξενες άρετές! τρέλλα, ύπνο και λήθη. Μ' άφτό δέ θά ξέρουν πιά όσα είδαν τά μάτια τους.

Ουριήλ.

Δυστυχιά σ' έμας! Τί κάνουν εκεί κάτω οι άνόητοι κάτοικοι τής γής;

Θεός.

Χτιζουν έναν πύργο και θέλουν νάνέβουν και νά φτάσουν τόν ούρανό. Ά! Ο Έωσφόρος τούς έμαθε νά καταλαβαίνουν ή ένας τόν άλλο. Άς είναι! Θά μπερδέψω τίς γλώσσες τους, ώστε τά σκείδια τους νά μείνουνε στείρα κι ή άδερφός μου Έωσφόρος νά λουραξει!

ΣΤ' ΠΡΑΞΗ

Ουριήλ.

Δυστυχιά σ' έμας! Ο Έωσφόρος τούς έστειλε τού μοναχογιό του νά διδάξει τήν αλήθεια στους άθρώπους...

Θεός.

Τί λεί;

Ουριήλ.

Γεννημένος από μια παρθένο ή γιός άφτός καμώνεται πώς ήρθε γιά νά λεφτερώσει τούς άθρώπους και μέ τόν ίδιο του θάνατο καμώνεται πώς καταλεϊ τή φρίκη τού θανάτου.

Θεός.

Τί λέν οι άνθρωποι;

Ούριυλ.

'Άλλοι λέν πώς ο Γίος είναι Θεός, άλλοι πώς είναι ο Διάβολος.

Θεός.

Τί θέλουμε να πούν με το Διάβολος;

Ούριυλ.

'Εωσφόρος!

Θεός, (όργισμένος).

Μετανοιώνω πούπλασα τον άνθρωπο πένου στη γίς· έγινε δυνατώτερος από μένα και δεν μπορώ να διεφύνω πιά το πλήθος τούτου των τρελλών και των άμυαλων. 'Αμαίμονα, 'Εγκύνε, Περάτη, 'Ανατολικέ, πάρτε μου από το βάρος, αναποδογυρίστε τη σφαίρα στην τύχη, μές στα βράθρα. Κατάρα στο κεφάλι των άνταρτών! Φυτίφτε στο μέτωπο του καταραμένου πλανήτη την κρεμάλα, σημάδι του εγκλήματος, της τιμωρίας και του πάθους.

'Εγκύνος κι 'Αμαίμονας, (μπαίνουν).

'Εγκύνος.

'Αφέντη! 'Η σκληρή θέληση σου κι ο είπωμένος λόγος σου πέτυχαν το σκοπό τους! 'Η γίς κυλάει στον κύκλο της! τὰ βουνά σωριάζονται, τὰ νερά πλημμυρούν τη γίς· το άζόνι σκοπέβει το βοριά, το κρύο, τὰ σκότη· ή πανούκλα και ή πείνα καταγουλιάζουν τὰ έθνη· ή αγάπη κταάντησε θανάσιμο μίσος, ο σεβασμός των παιδιών σκοτωμός των γονιών. Οί άνθρωποι θαρρούν πώς βρίσκονται στον άδη και σύ, 'Αφέντη, είσαι ξεθρονισμένος!

Θεός.

Βοήθια! Μετανοιώνω που μετάνιωσα!

'Αμαίμονας.

Πολύ άργά! Όλοι πάνε το δρόμο τους, φόντας ξέλυσε τις δυνάμεις...

Θεός.

Μετανοιώνω! έβαλα σπίθες άφ' την ψυχή μου σ' άτιμα πλάσματα που ή πορνεία τους με ξεφτελίζει, καθώς ή γυναίκα λερώνει τον άντρα της σά λερώνει το σώμα της.

'Εγκύνος στον 'Αμαίμονα.

'Ο γέρος παραμιλάει!

Θεός.

'Η δράση μου χάνεται, όταν μακραίνουν από μένα· ή ανισότη τους με κερδίζει και σβένουμαι άφ' την τρέλλα των απογόνων μου. Τί έφταιξα, τίώνιε; Σπλαχνίσου με! 'Αφού αγάπησαν την κατάρα, ή κατάρα άς ξαναπέσει πάνω τους, κι άφού δεν τους άρρισε ή έφκή, άς μακραίνει ή έφκή άπ' άφτους.

'Εγκύνος.

Τί τρέλλα!

Θεός, (ταπεινωμένος).

Κύριε, Αίώνιε, κάνας δεν ύπάρχει άνάμεσα στους θεούς που νάναι όμοιος σου· κι άσύγκριτα είναι τὰ έργα σου. Γιατί μεγάλος είσαι έσύ και θαμαστά πράματα κάνεις· κ' έσύ μόνος είσαι Θεός, μόνος έσύ!

'Αμαίμονας.

Τρέλλα!

'Εγκύνος.

'Ετσι πάει ο κόσμος: όταν οί θεοί διασκεδάζουν, οί θνητοί κακά τὸ έχουν!...

(Σ. Α.)

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΙΣΜΟΥ

'Εξ άφορμής της μεταφρασσεως εν τῷ φύλλῳ των «'Αθηνών» την 23 'Ιουτίου της περι 'Ελληνικής γλώσσης μελέτης του γερμανου σοφου Dr Krueger, άπηύθουν ο τελευταίος ούτος επιστολήν 'Ελληνιστί γεγραμμένην και ής άπόσπασμα έχει ούτω:

*

«...Έστε βέβαιοι ότι ο ύπερ της 'Ελλάδος ένθουσιασμός μου δν παιδιόθεν τρέφω ούδέποτε θα μειωθῆ και ότι αναλόγως των μικρών μου δυνάμεων δεν θά παύσω ποτέ εργαζόμενος ύπερ αυτής. Καίρω πολύ ότι άπέκτησα τόσον πολύτιμον συνεργάτην εν 'Αμερικῇ τον σεβαστόν μοι φίλον κ. Ρόζε και έλπίζω ότι προϊόντος του χρόνου θά επιτύχωμεν του σκοπού, εν μέρει τουλάχιστον...Θά είδετε εν τῷ περι προφορᾶς κεφαλαίῳ ότι εξέπιτηδες εξέλεξα και άνέφερα παραδείγματα προφορᾶς, εις τὰ όποια διαφαίνεται ή γνησια προφορά και εν τῇ Γερμανικῇ γλώσσῃ. Νομίζω και έλπίζω ότι τοιοιτοτρόπως και το ούς των διδασκάλων ήμῶν θά συνειδηθῆται όλίγον κατ' όλίγον εις την γνησίαν προφοράν 'Εουζν άντι Έδαν ή λευκόιον άντι λευκόιον κλπ! Γνωρίζετε ίσως ότι και ο κ. Κλ. Ραγκαβῆς άνέκαθεν άσχολεῖται εις την διάδοσιν και επίσημον άνεγνώρισιν παρ' ήμῖν της γνησίας προφορᾶς, δυστυχῶς δέ μέχρι τουδε δεν κατώρθωσε να θραύσῃ το Κινεζικόν τείχος των φιλόλογων μας των διευθυνόντων τὰ γυμνάσια μας. 'Αλλ' ήδη ήρχισεν ή μεταβολή· γνωρίζω πλείστους καθηγητάς γυμνασίων, όστινες ένδιαφέρονται διά την νέαν 'Ελληνικήν και διά την γνησίαν προφοράν, δυστυχῶς όμως δεν δύνανται να κατορθώσωσι τίποτε άνευ της άδείας του 'Υπουργίου, το όποιον έμμένει εις τὰς παλαιάς ιδέας και δεν επιτρέπει καμμίαν καινοτομίαν όσον άφορᾶ εις την προφοράν. Προς δέ παρ' ήμῖν διεδόθησαν πλείσται στρεβλάι ιδέαι περι τῆς νεοελληνικής γλώσσης και προφορᾶς ένεκα των ενεργειών των Ψυχαριτών, ατινες άναμφιβόλως έβλαψαν πολύ το γόητρον της 'Ελλάδος. 'Αλλοτε ειρήσθω εν παρόδῳ και έγώ παρεπλανήθην υπό των ιδεών τούτων άλλα μετενόησα ταχέως μαθών το έσφαλμένον αὐτῶν...»

HERBERT KRUEGER

*

'Η νέα αὐτη ὄψις της άντεθνικής ὀλιγ έργασίας ήν έπετέλεσεν ο λεγόμενος ψυχαρισμός, θά προκαλέσῃ έλπίζομεν ζωηροτέραν την προσοχήν.

'Ητο φυσικόν δίπλα εις του 'Ερασμου την θεωρίαν της συντρίψεως κυριολεκτικῶς πάσης προσπαθείας προς έκμαθησιν και διάδοσιν της νεωτέρας 'Ελληνικής να επέλθῃ και ή εργασία των Ψυχαριστών, δι' ήν ο γερμανός βεθύς γνώστης της 'Ελληνικής να σημειοῖ, ότι εάναμφιβόλως έβλαψε πολύ το γόητρον της 'Ελλάδος». 'Ακριβῶς δέ από της αρχῆς ταύτης έγινετο και ο πόλεμος κατὰ της διαφοράς της 'Ελληνικής γλώσσης υπό τον τύπον άποδοχῆς δῆθεν του δημοτικῶ ιδιώματος.

Σημ. το ὅ «Νοῦμα». Το άρθρο αὐτό, ἴδιο κι ἀπαράλλαχτο με τὸς λοιπῶδικους τίτλους και με τις μακαρονίστικες λέξεις του, δημοσιεύτηκε στήν έφημ. «'Αθήναι», (9 'Ιουλίον 1906, σελ. 1, σ.ήλ. 1 και 2). Το ξανατυπώνουμε δῶ ὄχι μόνο γιατί πρόκειται για τιμημένο συνεργάτη μας, τον κ. Herbert Krueger, ἀλλὰ και γιατί είμαστε βέβαιοι πὸς κάποια μερομπαντοδουλιά, ἀπὸ τις συνειδημένες τοῦ κ. Πῶπ, έχει γίνει με το γράμμα του. Οί ἀναγνώστες μας θά διαβάσουνε μεθ'αῦριο στή στήλη τῆς «Κοινῆς γνώμης» κάτι πὸν θὰν τοῦς κάνει να πιστέψουν τοῦς φόβους μας. 'Ο,τι όμως και να συνέβηκε ο κ. Krueger θά μᾶς το ξεγήγη με γράμμα του—είμαστε βέβαιοι—, τὸρα μάλιστα πὸν θά διαβάσει το λίγο παραῤενο ἄρθρο τοῦ κ. Πῶπ.

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

—Οί υπάλληλοι της Βουλῆς τὸ ρίξανε στή δραματογραφία.

—'Υστερ' από το στενογράφο της που βραβεύτηκε στον Παντελίδειο, μαθαίνουμε από τὸ «'Αστὺ» (11 'Ιουλίου) πὸς κι ο κ. διευθυντής των γραφείων της Βουλῆς ετοίμασε τὴ «Θεία δίκη», ὄραμα με τρεῖς πράξεις πὸν θά παιχτεῖ και σὲ κάποιο θέατρο.

—Δὲ μένει τὸρα ἄλλο παρὰ να μᾶς ετοιμάσει καμιά ἔθνικὴ τραγωδία κι ο κ. Πιροδρος της Βουλῆς.

—Και τὴ σκάρωσε φαίνεται με τὸ περίφημο ραξίδι του στὰ Χανιά.

—Τὸ φιλολογικὸ γράμμα τοῦ κ. Παλαμᾶ γιὰ τὸν 'Ιψεν, πὸν δημοσιέψανε στὸ περασμένο φύλλο, εἴτανε σταλμένο στὸ διευθυντὴ τοῦ «Monde Hellenique».

—'Ακόμα να μάθουμε τὸ ποσὸ, ἂ διώχτηκε δηλ. ἢ ὄχι ο κ. Μπουφίδης ἀπὸ τὰ Χανιά

—Οί φημερίδες λένε πὸς οί Πρόξενοι τὸν διώξαν, τὸν εφοβήσανε μάλιστα πὸς ἂ δὲ φύγει καλόθελα ὅαν τὸν διώξουνε με τις κοντακίες· ο κ. Πρόεδρος της Βουλῆς μᾶς λέει πὸς ἔφυγε μονάχος του ο 'Υπουργοί δὲ μιλᾶνε καθόλου. Κι ο κόσμος, δὲν ξέρει τί να πιστέψει.

—Τὸ μόνο ἀληθινὸ εἶναι πὸς ο κ. Μπουφίδης ἔφυγε βιαστικὰ ἀπὸ τὰ Χανιά και πὸς γιὰ τὴν τέτα ψευγᾶλα του—ὅ,τι κι ἂ συμβαίνει—εἴτανε οί φημερίδες μας πὸν ἀπὸ μέρους τεταλούσανε στὸν κόσμο με ποῖο σκοπὸν καταβαίνει ο Πρόεδρος τῆς 'Ελλ. Βουλῆς στήν Κρήτη.

—'Υστερ' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ πούχανε γράψει οί φημερίδες μας, οί πρόξενοι βέβαια δὲ ἂν μένανε με σταυρωμένα τὰ χέρια.

—Κάποιος ἀστειὸς ρεπορτάρος της «'Ακρόπολης» γράφοντάς τις προάλλες γιὰ τοῦς «Μετανάστες» τοῦ 'Αρνιώτη νόμισε καλὸ να πειρίζε σαχλά κι ἀνόητα τὴ δημοτικῆ.

—'Ο ρεπορτάρος οὗτος, φαίνεται, δὲ διαβάζει τὴν «'Ακρόπολη» και καλὰ θά κάνει ο κ. Γαβρηλίδης νὰν τὸν υποχρεώσει νὰν τὴ διαβάζει, τραβώντας του λίγο και τ' αὐτάκια.

—'Ο Σταθόπουλος πιά, ὕστερα μάλιστα κι ἀπὸ τὸ ἄρθρο του πὸν ξεκτυπώνουμε σήμερα, μπορεῖ νὰν τοῦ βάλει και πρόστιμο.

—Κάποιο χαντροσκίναλο, ἄτιμο και προδοτικὸ, πὸν σκετιζεται με τὰ βράδια τοῦ Χατζῆ-Δαούτη, γράφτηκε τις προάλλες σὲ δύο τρεῖς φημερίδες.

—Καταγγίλνεται δηλ. κάποιος τρανὸς πολιτικός μας πὸς πῆρὲ παραίτες ἀπὸ τὸ Χατζῆ-Δαούτη γιὰ να φροντίσει νὰν τοῦ δοθεῖ πίσω τὸ βαπτίρι του πὸν κατασκέθηκε στὸν πόλεμο.

—Δὲ μᾶς εἴπαν όμως οί φημερίδες και πὸς λέγεται ο περίφημος αὐτὸς πολιτικός. Και καθὼς παρατήρησε πολὺ ὀρθὰ ἡ «'Ακρόπολη», τέτιες ἀτιμίες ἢ πρέπει να γράφονται ξεβαρρα με τὰ ὀνόματα φαρδιά πλατιά, ἢ νὰ μὴ γράφονται καθόλου.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ

'Από 6—20 τοῦ 'Αλωνάρη

'Υπουργός 'Εσωτερικῶν ο Ν. Καλογερόπουλος

Σκοτωμοί. 'Αθήνα 2, Περαιάς 2, 'Επαρχίες 17.

Λαθωμοί. 'Αθήνα 13, Περαιάς 8, 'Επαρχίες 9.

Κλεψιές. 'Αθήνα 15, Περαιάς 9, 'Επαρχίες 2.

'Αιτωγωγές. 'Αθήνα 2, Περαιάς 1, 'Επαρχίες 2.

Ο ΦΟΝΟΥΓΡΑΦΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ε. Δάσκαλο. 'Ανάγκη τυπογραφική κι αὐτό. 'Ο συγγραφέας εἶχε σημειώσει στὸ 'Αναγνωσματοῦρι μερικὰς λέξεις να γίνουνε με χειρόγραφα ψηφία. 'Επειδὴ τέτια ψηφία δὲν εἶχε τὸ τυπογραφεῖο, ἀναγκαστήκαμε τις χειρόγραφες λέξεις και τις τυπώσουμε, γιὰ να ξεχωρίζουνε, με μαῦρα, παχιά ψηφία.

—κ. Γραμματικὸ στή Μιτολήνη. Αὐτὰ θὰν τὰ λέε, βέβαια ἢ «Γραμματικῆ» τοῦ Φιλῆντα πὸν τυπώνεται και σὲ λίγο θὰναι ετοίμη. 'Απὸ τὰ διαπλά σύφωνα ζ,ξ,ψ, μόνο τὸ πρῶτο δὲ σηκώνει ν, ἀφοῦ ν δὲ σηκώνει και τὸ δ (ζ=δς). Τέλλα δύο σηκώνουνε ν, ἀφοῦ ν σηκώνουν και τὸ κ (ξ=κς) και τὸ π (ψ=κς). 'Ὅστε δὲν ξέρω, δὲν ψίχνω, ὄχι όμως και δὲν ζητώ, ἀλλὰ δὲ ζητᾶω.—κ. 'Ελ. Στυλ. 'Ὅρα γράμματα λέξιμε ὡς τὸρα ἀπὸ τὸν κ. Κιῦ-γκερ εἶναι γραμμένα στήν καθάρια δημοτικῆ. Τὸ γράμμα του λοιπὸν πὸν τυπώσανε τις προάλλες οί «'Αθήναι» και πὸν ξανατυπώνουμε και μίξε σήμερα ἢ εἶναι ψεύτικο ἢ γράφτηκε Γερμανικὰ και μεταφράστηκε ἀπὸ κανένα λογίω-τατο Κλέωνα στήν ὑπερκαθαρεύουσα.